Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 194 (13908) | 1972 оной августын 18, пятница | Сэн 2 мүнгэн

...ДЫН БЭЛШЭЭРИДЭ

...рэл, Инняптук хадануудай ...өөр энэ жэлдэ баян но-...гажа, оронуудай һүрэглэн ...аргагүй зохид болобо. ...ээнхидээ «Дружба» кол-...оро үсхэбэрилэгшэд жэл ...оронуудаа манажа гарадаг ...наай ажахын мэргэжэлтэд ...тоолоожо, захадань га-...зүб гэхэдэ, ой тайга соо-...бэлшэдэг эдэнэрые ...гарахань аргагүй хүндэ ...юм. Зүгөөр дүршэлтэй бо-...орошод һоно, батаганаагай ...тусгаар үняа таби-...дэнээ суглуулдаг заншал-...үедэ ажахын мэргэ-...орошод тэдэнээ гүйсэд ...гаргадаг байна.

...үнөө колхозой оро үсхэбэ-...эй фермэдэ 1474 тол-...огдоно. Тэдэнэй 391 тол-...жэлдэ гараһан түл бо-...эжэ колхозой ветфельд-...А. Семушев хөөрэнэ.

...гүри гүрэндөө орын мя-...эр үгэдэг тус ажахы энэ ...0 толгой орын мяха ху-...жэлэйнгээ түсэб гори-...үлүүлхэ зорилго урдаа ...мүн аймагай эгээн хо-...зүгтэ оро үсхэбэрил-дэг нүгөөдэ—Калининай нэрэмжэтэ колхозой фермын малшад Уоян нютагай тунга ногоон дээрэ оронуудаа адуулжа ябана.

«Дружба» колхозой орошод Константин Соватеев, Игнат Агдыреев, К. Н. Шангина, Клим Платонов, Нижне-Ангарскын дунда һургуулиин һурагша Валентин Ганюгин, фермые даагша Е. Т. Ганюгин гэгшэд оронуудайнгаа бэлшэхэ ногоо һайнтай газар бэдэрхэһээ эхилээд, тэдэнээ арьяатанһаа хамгаалжа, туха сүлөөгүй ой тайгын гүн дундуур бүхэли үдэрөө барадаг ажалтай.

Г. ТИХОНОВ.

Хойто-Байгалай аймаг.

...ОБШО ...ДЭЭСЭЛНҮҮД

...үдэрнүүдтэ Хориин ай-...гурбын совхозой тарлашад, ...орнууд ороoһо таряа ху-...эршэтэйгээр бэлдэжэ ...Түрүү мехнизаторнууд ...оржиев, Анатолий Вах-...шэд комбайнуудаа һай-...болзортоо заһабарил-...аад, бусад нүхэдтөө хам-...

...

...гойн сабшалан хуряажа ...Шагдар Будаевай хүтэл-...звеногой үбһэшэд һүү-...гогой дүнгөөр ажахы до-...сэо шалгарна. Үнинэй ...ад Лев Будаев, Бато-...Самбуев, Бизья Ешеев ...сабшаха үдэр бү-...даабари ходо үлүүлэн...

...ГОМБОДОРЖИЕВА.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ
ЭРШЭ·ШАНАР·ДЭЛИСЭ

АННА ДМИТРИЕВНА ГОЛОВУШКИНА АРБАДАХИ ЖЭЛЭЭ ГАГНУУРШАНААР ХҮДЭЛНЭ. ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР АЖАЛАА ХЭЖЭ, ХАЛААН БҮРИИНГӨӨ ДААБАРИ 25—30 ПРОЦЕНТЭЭР ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭДЭГ. УЛААН-ҮДЫН АВИАЦИОННО ЗАВОДОЙ БЭРХЭ ГАГНУУРШАДАЙ НЭГЭНИИНЬ БОЛОНХОЙ. ҺАЯШАГ ҮНГЭРГЭГДЭҺЭН ГОРОДОЙ КОНКУРСДО ХАБААДАЛСАЖА, ГУРБАДАХИ ҺУУРИ ЭЭЛЭЭД, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР ШАГНАГДАА БЭЛЭЙ. КОММУНИС АЖАЛАЙ УДАРНИГАЙ ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРТЭҺЭН АННА ГОЛОВУШКИНА ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАЖА БАЙҺААР.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГАГНУУРШАН А. ГОЛОВУШКИНА.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...ОНИШОД ЖЭЛЭЙ ...ҮН ГАРГАНА

...нэгэ үглөөгүүр бороо-...мыса орожо байбашье, ...түб Петропавловка тос-...оһото тээшэ зурыһан ...автобусууд, автомашинанууд һуба-... Уданшьегүй Мойһотын ...аһата үзэсхэлэн гоё та-...ин дунда үнөөхи автома-... ерэжэ тогтошобод. ...харахада, энэ тала гоё ...һайндэрэйхеэр шэ-...хэй зэнхынэ.

...эй Зэдын райкомой нэ-...екретарь А. Р. Потепа-...шодой заншалта суглаа ...нишодые амаршалаад, ...ын управлениин на-...Г. И. Прокосовто элид-...тэ үгэбэ.

...публикын хонин һүрэ-...й нэгэ хубиие үсхэбэ-...ддалдагдадаг нооһонойнь ...нэгэ хубиие үгэдэг ай-...хонишод энэ жэл нё-...оошье һайнаар ажал-...гадуур 1022 цент-...худалдагдаа, бүхыдөө ...3955 хурьган ...аа. Оороондо оруулагда-...мянган хонинһоо 129 ...рьгад тэнжээгдээ. Нё-... бүриһөө 3 кило-... абаһан һаа, энэ ...эһээ 190 граммаар ...лаабди. Энэ хадаа ...лалгые богонихон бол-...—12 үдэрэй туршада ...эй аша үрэ мүн.

... хонидоо 15 хоногто ... үүсхэл гаргаһан ...денто Борьёогой сов-...эһэн бүхы ажахынууд ...лта туйлаа. Жэшээнь, ...», Оёорой совхо-...н Банзаровай нэрэмжэ-...» колхозууд борьёогой-...дэнгүй, хони хайша-...—12 хоногто дүүргэ-...аа. Оёорой совхоз зарим ... ажалые хоёр ха-...идхээ. Энээнэй ашаар ...гээлтэ хоролтые усад-...рэнэй түсэб амжалта-...дүүргэжэ шадаа. Дээрэ ...н ажахынууд түсэбһөө ...195—375 центнер ...рэндэ худалдажа шадаба.

...магтал ажалаа зүбөөр, ...р эмхидхэжэ, хайша-... хоорондохи мүрысөөнэй ... улам шангадхаһанһаа ...ртиин райком, аймгүй-...кудөө ажахын управле-...ай ажахын гол баялиг ...үрэг үсхэбэрилгэдэ ан-...он ехээр хандуулдаг бо-...юм. Борьёогой совхоз энэ ... эхэ хонин бүриһөө ...рьга түлжүүлжэ, хонин ...3-килограмм нооһо хай-...шаагаа. Тиигэжэ тус ...они үсхэбэрилгээр аймаг ...үрүү һуури эзэлээд, пар-...комой аймгүйсэдкомой ...н Улаан туг гурбада-...ан байна. Зуун эхэ хо-...өө 134 хурьга түлжүүлжэ, тус бүриинь 23,4 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаажа, хонин бүриһөө 4613 грамм нооһо хайшалһан энэ совхозой ахалагша хонишон Дмитрий Яковлевич Свистунов «1972 оной аймагай чемпион» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Мүн тус совхозой залуу хонишон Роза Цыден-Ешиевна Мункуева эрхим амжалта туйлаһандаа аймагай залуу хонишодой мүрысөөндэ шалгаржа, 1972 оной аймагай чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөөд, ВЛКСМ-эй райкомой зүгһөө түлбэригүй аяншалгын путёвкоор шагнагдаа.

Нооһо хайшалалгын үедэ үдэртөө 106 хони хайшалжа, арбан хоногто 1062 хонидой нооһо абаһан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ветеринарна врач Дамба Жимбеевич Балсанов «1972 оной аймагай чемпион» боложо, «Запорожец» машина худалдан абаха эрхэтэй болоо. Залуу хайшалагшадай дундаһаа Борьёогой совхозой Александр Дуринов үдэрэй 86,7 хони хайшалжа, 1972 оной аймагай чемпион болоод, Ростов—Москва хотонуудаар аяншалха түлөөһэгүй путёвкоор шагнагдаа.

Гурбан жэлэй туршада коллективээрээ эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа, тэдэнээ 22 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй болгоһон ба нооһо хайшалха түсэбөө хододоо дүүргэдэг 23 коллективтэ «Хонишодой эрхим бригада» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо.

Юһэдэхи табан жэлэй гурба... ...лдэ Зэдын хонишод хонидоо 319,3 мянганда хүргэжэ, зуун хонин бүриһөө 89 хурьга тэнжээжэ, хурьгадайнгаа тус бүриин шэгнүүрые 22 килограммда хүргэхэ ба хонин бүриһөө 3,6 килограмм нооһо хайшалхаар социалис уялга абаа. Тиигэжэ ерэхэ жэл 14 мянганһаа доошо бэшэ центнер нооһо гүрэндэ худалдахаар хэлсэбэ. Энээнээ дүүргэхын тула хонидоо һайнаар бэлшээжэ, сентябриин 15-һаа эхилээд, хонидоо 25 хоногой туршада искусственна аргаар үрэжүүлжэ дүүргэхэ гэһэн зорилготой. Тиихэдэ 36,2 мянган центнер хонинай мяха абажа, тэрэнэйнгээ 34,7 мянган центнерые гүрэндэ худалдаха юм. Үүсэлгэдэхэ хонин бүриингөө шэгнүүрые 38 килограммда хүргэхэ түсэбтэй.

Түрүү хонишодто нэрэ соло олгогдожо, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдахаһаа гадна, залуу хонишод, хони хайшалагшадта Ростов—Москвагаар аяншалха түлөөһэгүй 9 путёвко барюулагдаа.

Баяраай түгэсхэлдэ уран һайханай бүлгэмэйхидэй ехэ концерт боложо, хонишодоо баясуулаа.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

Үнинэй хонишодой үгэ

Хэдэн жэл удаагаар 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлжэ абаһан түрүү хонишод Б. С. Цыренов Д. Б. Будаева хоёр ССР Союзай байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойдо зорюулан, хонин бүриһөө 5 килограмм нооһо хайшалжа, 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абахаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан бэлэй. Тиин эдэ хонишоднай хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлбэ. Түрүү хонишод Бальжин Цыренов Долгор Будаев хоёрой отарада 100 эхэ хонин бүриһөө 122 хурьган абтажа, хонин бүриһөө 5 килограмм нооһон хайшалагдаа. Тиигэжэ туйлаһан амжалтаяа бүри батадхаба бшуу.

— Хараалһан зорилгоёо дүүргэхын тула нэн түрүүлэн зун, намарай сагта һүрэг хонидоо тунга ногоотой һайн бэлшээридэ манажа, хүсэд таргалуулхые оролдонобди. Хүшэ тамираар һайн хонид олооро ототой боложо, искусственна аргаар үрэжүүлгэншье түргэн болзорто үнгэргэгдэдэг. Гадна тарган хонидой түлшье өөдэргэн байдаг, түргэн боргожодог гээшэл ааб даа. Тиихэдэ хурьга абалгадаа, үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэхэл хэрэгтэй. Юрын хонишоной эдэ бүгэдэ заабарие жэншэдгүй бэелүүлбэл, хараалһан түсэб лаб дүүргэгдэхэл зэргэтэй,—гээд ахалагша хонишон Б. С. Цыренов тайлбарилан хөөрэдэг.

С. ХАЛТУЕВ,
«Байкал» учхозой партбюрогой секретарь.

Һүн нэмэжэл байна

Үхэрэй шэнэ байра баригдажа, тэндэхи ехэнхи хүдэлмэриинь оньһожоруулагдаһан дээрэһээ энэ жэлдэ «Заречный» совхозой Ёнхорой, Дэбээнэй һаалиин фермэнүүд хамтадхагдаһан юм.

Мүнөө малынь Дэбээн гэжэ газарта зуһажа байнхай. Эндэ Зэдэ голой эрьеэр эдинсэ ногоотой бэлшээри элбэг. Зуһаланда бууһанһаа хойшо үхэрнүүдээ үдэр һүнигүй адууллна. Бэлшээрээ һэлгэжэ байгаад адуулдаг, үнеэдээ үдэрэй гурба дахин һаадаг.

Эдэ бүгэдын ашаар фермынхид үдэртөө 2000—2200 килограмм хүрэтэр һү һаана. Харин июниин эхеэр 1400—1500 килограмм һаадаг һэн. Мүнөө һү һаалинь улам нэмэжэл байна. Зарим түрүү һаалишадынь, жэшээнь, Мария Доржиева, Дарья Цыренова, Софья Бадлуева, Дарья Мункуева, Мани-Дари Базаржапова гэгшэд хаража байһан үнеэн бүриһөө сүүдхын 10—11 килограмм һү алгадгүй һаана.

Энээнэй ашаар тус фермэ һү һааха хахад жэлэйнгээ даабарие амжалтатайгаар дүүргэөд, мүнөө 3-дахи кварталай түсэбые болзорһоонь урид бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ.

— Гансал һанаагаа зобохо юумэмнай гэхэдэ, зуһалангай фермэдэ зайн галай гэрэл таһалдашана. Тэрэнһээ боложо, заримандаа хүнэг, амһартаяа хүйтэн уһаар угааха баатай болонобди. Энээнһээ боложо, һүнэй гашалангирынь ехэ болошоно,—гэжэ фермые даагша М. Г. Ярулин хэлэнэ.

В. БАШАРОВ.

Зэдын аймаг.

НЮТАГАЙ БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛНУУДЫЕ ЕХЭЭР ҮЙЛЭДВЭРИЛХЭ

Россин Федерациин Верховно Соведэй Барилгын, барилгын материалнуудай промышленностиин саг үргэлжын комиссиин заседани һаяхан Москвада болоо. Энэ заседании комиссиин түрүүлэгшэ депутат Г. В. Кочкин хүтэлбэрилбэ. Капитальна һомололгын түсэбэй, нютагай барилгын материалнуудые бүтээн гаргаха үйлэдбэриин шэнэ предприятинуудые ашаглалгада оруулха түсэбэй дүүргэлтэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Республикын барилгын материалнуудай промышленностиин министрэй орлогшо И. П. Егоровой элидхэл РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат А. М. Вороновой нэмэлтэ элидхэл, РСФСР-эй хэдэ хэдэн министерствэнүүдэй, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй мэдээсэлнүүд соносхогдоһон байна. Тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ депутадууд И. М. Звездов В. М. Косых, Г. И. Клименко, З. А. Муталибова, Е. А. Огороднов болон бусад хабаадаа. Барилгын материалнуудай промышленностиин, нютагай промышленностиин, автомобильна харгынуудай барилгын ба ашаглалгын, гол мүрэнэй флодой министерствэнүүд нютагай барилгын материалнуудые ехээр үйлэдбэрилхын тула зарим тэды хүдэлмэри хэбэшье, энэ хэрэгтэ зорюулан табигдаһан мүнгэ хүсэд ашагланагүй гэжэ комисси дээрэ тэмдэглэгдээ.

Зарим союзна подрядна барилгын министерствэнүүд республикын барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудай барилгада зохихо анхарал хандуулнагүй. Тохёолдоһон гээгдэлгые зайсуулха, шэнэ предприятинуудые барилгын, ашаглалгада оруулгын хэрэг бүри шангаар хинаха, нютагай барилгын материалнуудые түхеэрэлгын техническэ шанар дээшэлүүлхээр хараалһан һанамжа дурадхалнуудые комисси баталан абаа. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, нютагай барилгын материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха шэнэ предприятинуудые хаһа саг соонь ашаглалгада оруулхын түлөө, хүдэлжэ байгаа предприятинуудые һэльбэн шэнэдхэхын, 1972 оной ба юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ тэдэ министерствэнүүдтэ, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ) хизаарнуудай, областьнуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта һанамжалан дурадхагдаба.

(ТАСС).

Россин таряалан дээрэһээ

Россин Федерациин таряашад ургасаяа хуряажа байна. Техникэ шадамараар хэрэглэн, сагай уларилай бэрхэшээлнүүдые дабажа, ороoһото ургамалнуудаа болзор соонь. гээлтэ хоролтогүйгөөр хадаха ба сохижо абаха, ороoһо таряа худалдан абалгын талаар тогтоогдоһон түсэб, даабаринуудые дүүргэхэ. Эхэ орондоо шадаал һаа ехэ ороoһо таряа үгэхэ гэжэ оролдоно.

Хуряалгын хүдэлмэриин ябаса тухай мэдээн дотороо РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэһэнэй ёһоор, августын тэнгээр 38.902 мянган гектар талмайн ороoһото, ороoһото-бобово ургамалнууд хадагдаад байба. Энэмнай республика доторхи бүхы ороoһото тарилгын 54 процент болоно. Хуряалгдаһан талмайн 95 процентын таряан сохигдонхой.

Хойто Кавказай, түбэй харахүрьһэтэ нютагуудай ажахынуудта ороoһото ургамалнуудые хуряалга дүүрэнтээд байна. Оренбургын механизаторнууд тарилгынгаа дүрбэнэй гурбан хубиһаа ехые хаданхай. Курганска областьдо таряа хуряалга һаяхан эхилээ.

Алтайн ажахынууд 111 мянган гектарай, харин Красноярскын — 30 мянган гектарай таряа хадаа. Эдэ хизаарнуудтахи таряа хуряалгын хүдэлмэри һаял эхилжэ байна.

(ТАСС).

БОДОНГУУДТА БЭРХЭШҮҮЛ ОЛОН

Бодонгуудай совхозой үбһэшэд дээгүүр хоёр үдэрэй туршада августын 8—9-нэй үдэрнүүдтэ ябагдаба. Ниитынгээ адууһа малда элбэг үбһэ тэжээл бэлдхэхын түлөө тус ажахын бүхы ажалшад оролдосотойгоор хүдэлжэ байна. Энэ жэл бороо хура багатай байһан дээрэһээ ногооной гараса тулюуршаг. Тиигэбэшье нютагайхидай, илангаяа луговодуудай оролдолгын ашаар сабшалан дээрэнь бараг һайн ногоон ургуулагдаба.

Энэ совхоз мянган гектар сабшалангай газартай. Уридшалан хараалагдаһан түсэбэй ёһоор, гектар бүриһөө дунда зэргээр 14.5 центнер үбһэ хуряажа абаха байһан. Харин бодото дээрэ гектар бүриһөө нилээд ехэ үбһэн абтажа байна.

— Үбһэ хуряалга дээрэ механизаторнууд, луговодууд, малшад, һургуулиин шабинар, студентнэр хүртэрөө, нютагай бүхы ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана, — гэжэ совхозой директор Доржи Цыбикович Цыденжапов хөөрэнэ. Үбһэ хуряалгын эхилхэ үеэр үһээ бороотой байгаа. Ган гасуурта татагдаһан ногооной ургахые хүлеэн, хуряалгадаа оройшог. июлиин эсэс, августын эхин багһаа ороһон байна. Тэбэшье энээхэн долоо-найман үдэрэй туршада нилээд ехэ үбһэн хуряагдаа. Наратай сэлмэг үдэрнүүд байжа, эрхим шанартай үбһэн абтаба. Амгаланта, Шанагын булаг. Аяга гэхэ зэргэ газарнуудай сабшалан дээгүүр томо томо һүринүүд жэрылдэн бодхоогдонхой.

Амгалантада байралдаг хонин һүрэгүүдэй ээдээр толгойлогдоһон үбһэшэдэй найман звено ажаллана. Табан үдэрэй туршада эдэнэр бүхы дээрээ 800 центнер үбһэ эрхим шанартайгаар һурилжэ абаһан байна. Эндэ ехэнхидээ гар хажууршад ажаллаба.

Хонишон Дугаржан Цыдендоржиевай звено 156 центнер үбһэ хуряажа абаа. Ургасань һайн. Гектар бүриһөө 15,6 центнер гараа. Тус звенодо Шанагын сомоной Соведэй хүдэлмэрилэгшэд Софья Валданова, Намсалма Цыренова, Дулгар Цыдендоржиева, клубые даагша Намсалма Бимбаева гэгшэд алдан ажалайнгаа заб сүлөө сагта үдэр бүри оролдосотойгоор хабаадалсаһан байна.

Бато Бальжинимаев өөрынтөө дааһан хонин һүрэгые үбһэ тэжээлээр элбэгээр хангахын тула сабшалангайнгаа газарые нарин нягтаар сабшажа, адхашье үбһэ гээнгүйгөөр гектар бүриһөө 14 шахуу центнер хуряаба. Һүринүүд шарга дээрэ сомогдоо. Нүхэр Бальжинимаевай звенодо совхозой алба хаагшад Люба Ванданова, Галина Цыбикова болон бусад туһалалсаа.

Бодонгуудай комсомолшууд болон залуушуул бүришье магтаалтай: эдэнэр үбһэ хуряалга дээрэ жэшээтэ һайнаар ажаллаха гэһэн үүсхэл гаргажа, аймагайнгаа бүхы комсомол залуушуулда хандаһан байна. Мүнөө тус ажахын үбһэшэдэй бригада. звено бүхэндэ комсомолшууд. залуушуул олооороо хүдэлнэ. Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Совхозой комсомолой комитедэй секретарь Дашабал Санжиевударидагшатай комсомол-залуушуулай үбһэнэдэй звено энэ үедэ Амгалантын сабшалан дээрэ хүдэлнэ. Габшагай залуушуулай звено һүүлэй табан үдэрэй туршада гараар, морин хажуураар сабшажа, тармажа, 1095 центнер эрхим шанартай үбһэ хуряажа, шарганууд дээрэ мүн малай байрануудта һурилжэ абаһан байна.

Оньһожоруулагдаһан хоёр звено Шанагада, Хонхолодо ажалланад. Звеное даагша Раднаев Гомбо—залуу хүдэр хүбүүн, механизатор. Эндэ бүгэдэ 18 хүн ажаллана, Тэдэнэй 11-ниинь комсомол залуушуул. Бусадынь ажалай баян дүй дүршэлтэй наһатайшуул—луговодууд, малшад, таряашад: Цыбикжап Цибудеев, Эрдэнижап Санжицыренов, Дамба Ринчинов, Тус звеногойхид эхинэй 5 үдэр соо 1250 центнер үбһэ Амгалантада хуряажа абаад, мүнөө Шанагын булаг гэжэ газарай сабшалан хуряажа байна. Звеногой гэшүүн бүхэн үдэрэйнгөө ажалай нормые 130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Үбһэшэдэй оньһожоруулагдаһан хоёрдохи звено Аяга голой сабшалан хуряажа түгэсхэбэ. Звенодо бүгэдэ 12 хүн хүдэлдэг. Эдэнэр мүнөө Хонхолын сабшалан дээрэ хүдэлнэ.

Тус звеное механизатор Александр Сукнев хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй дүүнэр, комсомолшууд Михаил Володя хоёр, мүн ВЛКСМ-эй гэшүүн Цыренбазар Лодоев, Мунко Дамдянов болон бусад эрхим һайнаар ажаллана.

— Аягын буусын 100 гектар сабшалангай үбһэ хуряажа абабабди. Эгээл һайн ургасатай газарнай юм,—гэжэ звеное даагша хөөрэнэ. — Эндэ хоёр мянга гаран центнер үбһэн һурилэгдөө. Мүнөө жэлэй байдалаар яһала һайн ургаса гараа. Гектар бүриһөө 20 центнер абтана. Совхозоймнай эрхим луговод, пенсионер Цыден-Доржи Дондубоной оролдосотой ажалай ашаар иимэ үндэр ургаса туйлагдаба.

Үбһэ хуряалгын үедэ эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөнэй гурим, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа, ехэ үбһэ һайн шанартайгаар хуряагшадые урмашуулха ажалай нэмэлтэ түлөөһэнэй гурим — эдэ бүгэдэ хүн бүхэндэ эрхим һайнаар ажаллаха эрхэ байдал олгожо үгөө.

Тиихэдэ Хонхоло нютагта малшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, пенсионернүүдһээ бүридэһэн 50 гаран хүн гар хажуур тармуураар үбһэ хуряажа байнхай. Эдэнэр 300 гаран центнер һайхан үбһэ ниитынгээ малда бэлдхээд байна.

Д. ЦЫБЕНОВ,
манай корреспондент.

Бэшүүрэй аймаг.

СЕНАЖ ЕХЭ ДАРАГДАА

Хуушан Онохойн отделениинхид Эрхирэгэйнгээ совхоз соо ехэ сенаж дараха гэжэ шиидээ һэн. Эндэ һаалиин фермэһээ холо бэшэхэнэ 100 гектар эгээл һайн ургасатай сабшалангай ногоон сенаж болгогдохоор таһалагдаһан байна.

Түрүүшын үдэрһөө сенаж даралгада трактор, машинануудые олоор табижа, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгөө. Илангаяа «Сельхозтехника» нэгэдэлэй транспортын предприятиин машинанууд сенажай ногоо зөөлгэдэ олооро хабаадаа.

Эдэ бүгэдын ашаар тус отделенидэ мүнөө 1200 тонно сенаж дарагдаба.

— Түбхын түрүүн шулуун ханатай траншей олоор бэлдэһэнэй, бүхы техникэсэ хура бороодошье һаадгүйгөөр хүдэлгэһэнэй ашаар лэ богони болзорто сенаж ехээр даража шадаабди,—гэжэ эндэхи һаалиин фермые даагша В. К. Шилов хөөрэнэ

Н. УГРЮМОВ.

Загарайн аймаг.

Сошордомо дохёо

СИЛОС ДАРАЛГА ҺААТУУЛАГДАНА

Бэшүүрэй совхоз байгша ондо 7 мянган тонно силос дараха түсэбтэй. Энэ хүдэлмэрие һаяханайл эхилжэ, минил 100 тонно силос бэлэдхэгдээд байна. Силосэй комбайнуудай хүдэлөөшье һаань ногооень зөөхэ машинанууд дуталдана. Мухар-Шэбэрэй автотранспортын предприяти августын 7-ной үдэрһөө эхилжэ, тус совхоздо 20 автомашина хүдэлгэхэ хэлсээтэй аад, августын 13-най байдалаар оройдоол 5 машина эльгээгээ.

Энэ совхозой сабшалангай ургаса мүнөө жэл муу. Тиимэһээ тус ажахы нютагайнгаа арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэн, 10 мянган тонноһоо бага бэшэ силос даража абахаар хараална. Теэд Мухар-Шэбэрэй автотранспортна предприяти (начальнигынь В. И. Иванов) энээниинь һаатуулна.

Аймагай хүтэлбэрилхы зургаанууд энэ байдалые анхаран, дары хэмжээ абаха ёһотой.

Манай корр.

Табан жэлэй түсэбые — болзорhоонь урид!

УРАГШАА ДАБШАХА ЗАМ ДЭЭРЭЭБДИ

Хяагтын аймагай „Дружба" колхозой главна экономист
Е. ВАРНАВСКИИН хөөрөөнhөө

ОРОЙДООЛ таба-зургаан жэлэй саада тээ манай колхоз эдлүүриин газар дайдаар яhала уужам, адууhа малаар олоншье haa, экономикынгоо хүгжэлтөөр аймаг соогоо эгээл гээгдэнги ажахынуудай тоодо ородог байhан юм. Жэлhээ жэлдэ шахуу мяха, hү, ноохо, үндэгэ гүрэндэ худалдаха түсэб, даабаряашье дүүргэжэ шадангүй, олзо доход ехээр оруулхаhаа байха, динлэнхидээ гарзатажа hаладаг бэлэйбди.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар түрэл парти, правительствымнай hүүлэй хэдэн жэлдэ удаа дараалаан хараалhан асари томо хэмжээ ябуулгануудай хүсэндөө хүргэгдэhэнэй, сэгнэшэгүй ехэ туhаламжын ашаар манай колхоз мэтэ гээгдэнги ажахынуудай экономико эрид бэхижээ гээшэ.

Энээнhээ уламжалан, нэгэ хэдэн тоо, баримтануудые дурдаха ушартай болоно. Жэшээлхэдэ, оройдоол хоёр жэлэй саада тээ колхоз бүхы hалбаринhаа 1 миллион бага үлүүтэйхэн түхэригэй олзо доход абаhан байгаа. Харин нёдондо, юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 1.7 миллионhоо холо үлүү түхэригэй олзо доход абажа, тэрэ тоодо 550 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа юм. Байћша ондо ажахын бүхы мүнгэн олзо доход үшөөшье ехэ байхаар хүлеэгдэнэ. Мүнөө бүхы олзо доходоймнай 70 гаран процентнь мал ажалhаа оруулагдана.

Нигээд ерэхэдээ колхозой экономикые улам бэхижүүлжэ, хүн зонойнгоо ажабайдалые үшөөл баян дэлгэр, болбосон hайн болгохын тула адууhа малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, үүлтэрыень hайжаруулха, үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болохо, тингэжэ мяха, hү, ноохо бүрил ехээр абаха, гүрэндөө элбэгээр худалдаха гээшэ гол зорилгомнай болоно. Энэ зорилгые түргэн бэелүүлхын түлөө колхозой бүхы ажалшад, малшад, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд мүнөө гол анхаралаа хандуулна, саашадаашье хандуулха байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ отделени, фермэнүүдые томодхохо, таараха соонь түсхай мэргэжэлтэй болгохо, тэндэхи ажал хүдэлмэридэ түрүү технологи нэбтэрүүлхэ талаар зарим тоды юумэн хэгдэжэ байнхай. Тусхайлбал, энээнhээ урагша отделени бүхэндэ хонидой отаранууд, малай жэжэхэн гүүртэ, фермэнүүд байhан юм.

Ажахынгаа доторой арга боломжые хаража үзөөд, отделенинүүдые тусхай шэглэлтэй болгохо гэжэ шиидээ hэмди. Жэшээлхэдэ, хүдэлхэ хүн зоноор олон, байра байдалаараршье hайн гэжэ тоологдодог Ехэ-Худэрнин отделенидэ hү haалиин эгээл томо фермэ эмхидхээд, тэндэ тугал, бурүү түлжүүлхэ, мал шахан, бэлшээн таргалуулха гүүртэнүүдые, гахайн, шубуунай фермэнүүдые байлгаабди. Тиихэдэ хэр угhaа хони үсхэбэрилдэг дүршэлтэй буряадуудай hуудаг Энхэ-Талын отделенидэ бүхы хонин hүрэгөө суглуулха, haалиин нэгэ томодхогдоhон фермэ байлгаха гэжэ шиидээ hэмди. Юуб гэхэдэ, эндэ бэлшээриин, сабшалангай газар яhала элбэг ха юм. Бүхы адууhа малаа үбhэ тэжээлээр хангаха, орооhо таряа ургуулха зорилготой тракторно-таряан ажалай хоёр-хоёр бригадые отделени бүхэндэ үлөөгөөбди.

Энэ бэелүүлhэн хэмжээ ябуулгануудаймнаи ашаг үрэ харагдажа эхилээ.

Хонин ажалые абаад үзэе. 1967 он болотор колхоздо хонин hүрэг үсөөрэ үсөөрэhөөр оройдоол 9 мянганда хүрөөд байhан. Энэ hалбариhaa биратай олзо доходшье ородоггүй hэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ hалбарида анхарал биратай табигдахала болёод, тарялан үргэдхэгдэжэ, бэлшээри хомор болоо гээд, хонид улам үсөөрүүлэгдэжэ байгаа ха юм.

Тэрэ hанамжын алишье талаараа буруу байhаниие мүнөөнэй байдал элитээр гэршэлнэ. Байгша ондо хонин hүрэгнай 22,5 мянганда хүрэжэ, 5 мянга гаран хонидые мяханай комбинадта тушаагаад 2 мянга хүрэтэр центнер хониной мяха гүрэндөө худалдаха аргатай болообди. Гүрэндэ мяха ехээр худалдадаг болохо зорилгын табигдаад байхада, энэмнай бага бэшэ нэмэри бшуу. Урдань жэлдээ оройдоол 150-160 центнер ноохо худалдадаг haa, энэ жэлдэ 450 центнер ноохо бэлэдхэлэй пунктда оруулаабди.

Колхоз нёдондо хони үсхэбэрилгэhөө 75 мянган түхэригэй олзо доход абаа гэхэ гү, али энэмнай бусад hалбаринууд сооhоо эгээл ехэ сэбэр олзо үгөө.

Хонин hүрэгые түргэн олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бодото хубитаяа оруулhан бэрхэ хонишод колхоздомнай олон. Түрүү хонишод Санжи Ямпилов, Амар Бимбаев, Бадма Будацыренов, Октябрина Дамбаева, Даша Намсараев гэгшэд hүүлэй үедэ жэл бүхэндэ зуун эхэ хонин бүриhөө 95-100 хурьга абажа түлжүүлнэ. **Хонишодой бригада бүхэн ажахын тоосоогой гуримда оруулагдаад, тэдэндэ продукци абаха даабари, ажалай түлөөhэнэй мүнгэ болон элдэб гаргаша хэхэ лимит табигдажа үгтэдэг болоhоорнай хоёр жэл болохонь.**

Хэнэйшье мэдэhээр, үнеэдые олон болгожо, нэгыеньшье hубайруулангүй тугаллуулаад байгаа haa, hүншье ехэ haагдаха, үхэрэй мяханшье горитой аолтаха байна. Мүнөө эбэртэ бодо малнай 2500, тэрэ тоодо үнеэднай 800 болонхой.

Табан жэлэй эсэстэ, 1975 ондо гүрэндөө 17 мянган центнер сагаан эдеэ худалдаха түсэбтэйбди. Харин нёдондо колхоз түсэбэй ёhоор 10,5 мянган центнер hү худалдаха аад, үнэндөө 12.4 мянган центнер hү тушаагаа hэн.

Саашадаа hү haалиива эрид дээшэлүүлхын тула нэн түрүүн үнеэдэйнгээ hү шэмые улам ехэ болгохо, тоо толгойень олошоруулха зорилго табинабди. Энэ талаар арга боломжо, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдшье бии. Жэшээлхэдэ, мүнөө манай түрүү haалишад С. Хакимова, Н. Хлебникова, М. Очирова, Д. Гумпылова, Н. Чимитова, Е. Дампилова болон бусад жэл бүри үнеэн бүхэнhөө 2200-2700 гаран килограмм hү haана ха юм. Бүхы haалишадаймнай тэды шэнээн ехэ hү haадаг болоо haань, урдаа табиhан зорилгымнай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байhаниинь дамжаггүй.

Урдань колхоз гүрэндөө гол түлэб шэгнүүр багатай, туранхай мал тушаажа, горитой гарзада ородог hэн. hүүлэй хоёр жэлэй туршада гүрэндэ худалдагдаха үхэрнүүдые hайнаар шахан таргалуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Гансахан энэ жэлэй түрүүшын хахадта бүхы үхэрнүүдээ тус бүридэнь 377 килограмм шэгнүүртэй, динлэнхиень эрхим тарган болгожо тушаагаабди. Тиихэдэл гүрэндэ ехэшье, hайншье шанартай мяхан үгтэнэ, колхоздошье ашаг олзотой байна. Нёдондо үхэрэй мяха худалдалгаhaa 26,2 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаабди.

Мүнөө hү худалдалгаhaa ажахымнай жэлдээ 45-50 мянган түхэригэн сэбэр олзо абана. Ойрын жэлнүүдтэ мяха, hүнэй өөрынь үнэ сэнгые улам хямдаруулхын, шанарыень hайжаруулхын тула энэ табан жэл соо фермэнүүдтэхи бүхы ажал хүдэлмэриие оньhожоруулхабди. Энхэ-Талын фермэдэ 300 үнеэдэй шэнэ байра баригдаад, элдэб оньhон машинанууд тодхогдожо байна. Тэндэ уhалагдадаг, hайжаруулагдаhан 150 гектар бэлшээри хорёологдоо. Мүн ерэхэ жэлдэ Ехэ-Худэриин отделенидэ нэгэ доро 200 үхэр шахаха оньhожоруулагдаhан байра түхеэрхэмнай. Үшөө 300 бурунуудые түлжүүлхэ типовой байра баригдаха юм. 1000 гахай шахаха байра бэлэн-болгогдохонь.

Орооhо таряан, үбhэ ногоон элбэгээр ургуулагдабал, мяхан, hүн, нооhоншье ехээр абтаха гэжэ хэндэшье мэдээжэ ааб даа.

Гэхэтэй хамта hүүлэй жэлнүүдтэ тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ горитой гаргагдажа, олон жэлэй ногоон таригдаад, ургасань нилээд дээшэлүүлэгдэжэ байбашье, энэ талаар хэхэ юумэмнай үшөөл ехэ. Хэрбээ КПСС-эй XXIV съездын делегат Ж. Хуригановаи хүтэлбэрилдэг бригадын бүхы газарайнгаа гектар бүриhөө 16,5-17 центнер таряа абахадань, нүгөөдэ бригадануудай гектар 10-12 центнер ургаса үгэнэ. Сабшалангайшье ургаса баhал инмэрхүү. Илангаяа ган гасуурhaa ехэ дулдыданабди. Жэшээнь, нёдондо бүхыдөө 46 мянган центнер үбhэ абаhан haa, мүнөө 32 мянган центнер үбhэн абтахаар хараалагдана.

Бии байhан бүхы арга боломжо, нөөсэнүүдээ гүйсэд элсүүлэн хэрэглээд, ажалдаа эрдэм ухаанай, түрүү дүн дүршэлэй туйлалта үргэнөөр нэбтэрүүлээд, гүрэнhөө үгтэhэн хүсэтэ машина техникые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ шадабал, урагшаа улам хурданаар дабшаха байhамнай лабтай.

НИИСЛЭЛЭЙ ЗАЛУУШУУЛ — ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

Республикымнай колхоз, совхозуудаар үбhэ хуряалга, силос, сенаж даралга, үбhэнэй гурил таталга түлэг дундаа ябажа байна. Энэ үедэ ниислэлэймнай комсомолшууд болон залуушуул арга шадалаараа шефтээ абаhан ажахынуудтаа ошожо, энэ хүдэлмэридэнь туhалалсана, үбhэшэдэй соёл культурын талаар эрилтые хангалсаха гэжэ оролдоно.

Энэ туhаламжа тушаагаа богонихоноор хөөрэжэ үгэхыень ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь **Виктор Белоусовта** манай корреспондент хэдэн асуудалтайгаар хандаба.

— Виктор Егорович, мүнөө үедэ хүдөөгэй ажалшадай байдалда ехэ тухашаралтай, сүлөөгүй сагынь болонхой гээшэ. Үбhэ хуряалга түлэг дундаа ябажа байна ха юм даа. Тиимэhээ танай районой комсомолшууд болон залуушуул ямар зэргын туhа тэдэндээ хүргэжэ байна гээшэб?

— Манай районой комсомолшууд, залуушуул арга шадалаараа колхоз, совхозуудта туhа хүргэхые оролдоно гээшэ. ВЛКСМ-эй ЦК-гай шиидхэбэри бэелүүлэн, районой эмхи зургаануудай, институдуудай, техникумүүдэй комсомолшууд болон залуушуул үнгэрэгшэ hарын 22—23-ай үдэрнүүдтэ хүдөө гараhан байгаа. Бэшэ область болон хизаарнуудта энэ субботник июнь hapa соо болоо юм. Маанад нэгэ бага ойротообди. Юуб гэхэдэ, манай эндэ үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ бэшэ нютагуудhaa орой эхилдэг ха юм.

Хүдөө гарагшаднай яhала гэмгүй хүдэлжэ ерээ. Хамта дээрээ 450 хүн ажаллаhан байна. Тэдэнэй 386-пиинь комсомолшууд. Энэ баримта хадаа комсомолшуудай али зэргын эдэбхитэй байhыень гэршэлэн харуулна гэхэдэ буруу бэшэ. Хэhэн ажалыень үрэ дүнгөөрнь тобшолон харуулхада иимэ. 3, 4 гектар сабшалангай ногоо гар хажуураар сабшаа. Гурбан тонно набшаhата тэжээл суглуулагдаа. Мүн 2 гектар мэрхообой, 1,6 гектар капустын, 1,5 гектар куузику, 1 гектар үгэрсын буртаг үбhэн түүгдэhэн байна гээшэ.

Энээнhээ гадна зарим эмхи зургаануудай залуушуул үбhэ хурлалга, силос болон сенаж даралга дээрэ хэдэн хоногоор хүдэлөөд ерээ. Баhа хэды дахин субботнигуудые үнгэргэхэ hанаатайбди.

— Тэрэ хоёр үдэр соо колхоз, совхозуудта ошожо хүдэлөөд, hайнаар ажаллаа гэжэ хэлэбэт. Нэгэ, хоёр жэшээгээр илангаяа шалгарhан зоноо заажа үгыт.

— Зүүн Сибириин технологическа институдай багшанар болон студентнэр бусадhaa hайнаар хүдэлөөл даа. Энэмнай комсомолой комитедэй секретарь Евгений Сокольниковой эмхидхэхы шадабаритай байhанайнь үрэ дүн болоно бшуу. Хамта дээрээ 50 гаран хүн ажалда гараа юм. Улаан-Үдын аймагай «Мартын 8» колхозойхид тэдэниие ехэ hайнаар угтажа абаад, ажалай зэр зэмсэгээр дүүрэн хангаhан, хэхэ юумыень тоб байса заажа үгэhэн байна. Хэhэн ажалыень шалгаха, тэдэниие хүтэлбэрилхэ тусхай хүниие табиhаниинь ехэ туhа болоо.

Үдэшэниинь студентнэр колхозой залуушуулые суглуулжа, хатар наада, хүхюу зугаа эмхидхэhэн, ооhэдынгоо hуралсал, ажабайдал тухай хани нүхэдтөө хөөрэhэн байха юм.

«Мартын 8» колхозой правлени hайнаар хүдэлhэн студентнэрые грамотаар шагнажа, яhала урмашуулаа. Мүн «Байкал» гэжэ hуралсалай ажахын Гүрэльбэ гэжэ нютагта хүдэлhэн судна бүтээлгын заводой залуу үетэн баhал иимэ магтаалда хүртэhэн, ажалынь hайшаагдаhан байха юм.

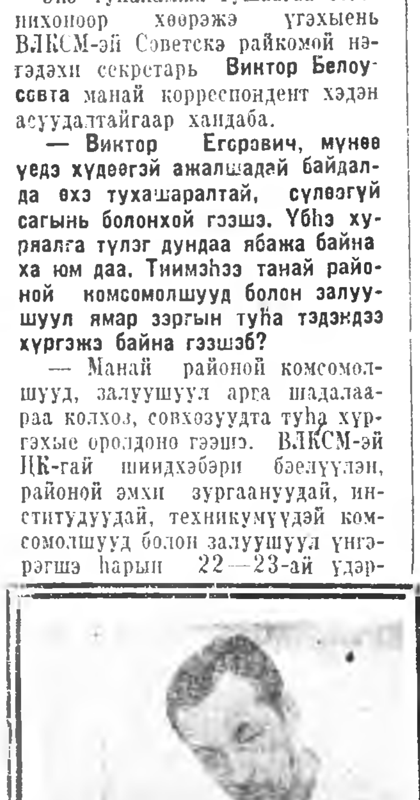
Тиимэhээ хотынгоо ажалшадые ямар зэргээр хүдөөгэйхидэй угтаhанhaa тэдэнэй ажалай бүтээсэ дулдыдаха байна бшуу.

Жэшээнь, «Улаан Оронго» колхоздо хамhалсахаяа ошоhон «Электромашина» заводой, хубсаhа оёдог «Байгал» нэгэдэлэй, хубсаhа оёлгын 1-дэхи фабрикын комсомолшууд болон залуушуулые тэндэхид бирагүйгөөр угтаhан, ажал хэхэ зэр зэмсэгээр мүртэй хангаагүй, хүдэлмэриинь ёhoор заажа үгөөгүй. Энээнhээ болоожо энэ ажахы ошоhон зоной хэhэн юумэниинь ехэ урмагүй байшоол даа. Харин тэрэ колхоздо аяар 75 хүн ерэhэн байгаа ха юм! «Бидэ нэгэ час хүдэлөө болоод, харин гурбан час соонь юушье хэнгүй байхаяа ошоогүйбди», — гэжэ хүбүүд хэлэнхэй hэн. Урмаа ехэл хухаранхай ерээ даа. Тэдэнэй хэлэhэн гомдол тон зүб. Үнэн дээрээ тэдэ комсомолшууд хүсэд хүсэн соогоо ажаллаа хадаа али зэргын ехэ туhа хүргэхэ байгаа гээшэб! Энэ бүгэдые хойшодоо бодожо үзэмөөр, өөhэд хоорондоо үтэеэ ойлгоhсомоор хаш даа.

— Виктор Егорович, иигээдшье таряа хуряалгамнай эхилшэхэнь гээшэ. Энэ шухала кампаниин үедэ ямар зэргын туhалаижа хүдөөгэйхидтэ үзүүлхээр хараалжа байнабта?

— Үнэхөөрөөшье, таряа хуряалга дүтэлшэбэл даа. Энэ хүдэлмэриин шухала байhаниинь, мэдээжэ. ВЛКСМ-эй манай райком таряа хуряалгын үедэ мүн лэ субботнигуудые эмхидхэжэ, шадал зэргээрээ туhалха хэмжээ бэелүүлхэ hанаатай гээшэ. Мүн «Электромашина» заводой, Зүүн Сибириин болон Буряадай багшанарай институдуудай, горпромторгын, горпищеторгын агитбригаданууд колхоз, совхозуудай ажалшадай урда концерт табиха, хөөрэлдөө эмхидхэхэ, тэдэнэй сүлөө сагаа үнгэргэхэдэнь туhалха зорилготойгоор эльгээгдэхэ байна. Баhа эмхи зургаануудhaa, завод, фабрикануудhaa нэгэ hараар техническэ мэргэжэлтэдые, трактористнууд болон слесарьнуудые эльгээхэ хүдэлмэри ябуулагдана. Хэлсээ хадаа тэрэнээ дүүргэхэ гэжэл оролдохо байнабди даа.

— Зай, hайн даа. Ажалдатнай амжалта хүсэе.

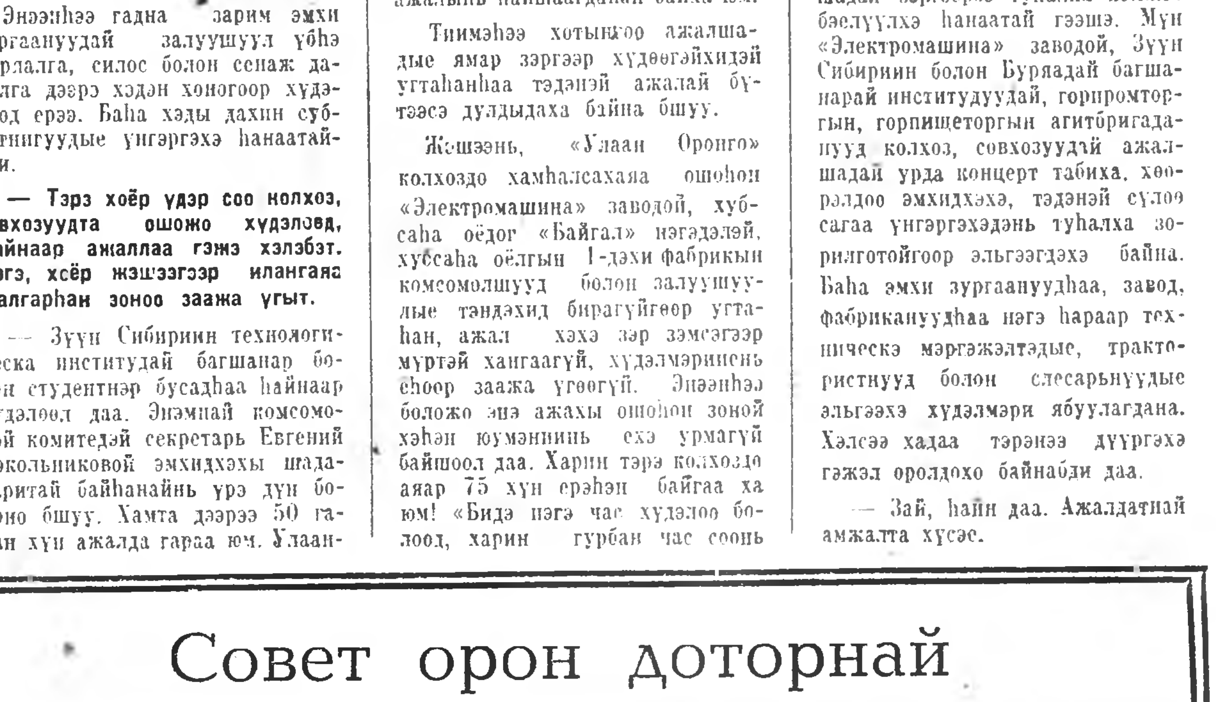

ЛИТВАГАЙ ССР. Эндэхи Бүхэсоюзна научна шэнжэлгын түмэр отолдог станогуудые туршалгын институдай Вильнюсэй филиалай мэргэжэлтэд микроной зуунай хуби хүрэтэр хэмжэхэ аргатай кругломер бүтээбэ. Тус кругломерые автомадаар хангалга операторнуудай хүдэлмэриие хүнгэдхэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хэмжэлгын машинануудай лаборатори соо. Инженер Болеслав Бекерис (баруун гарhaa) слесарь заhагша Станисловас Браселис гэгшэд.

ТАСС-ай фотохронико.

Совет орон доторнай

Кранодарай хизаарай бэлэдхэлэй пунктнууд шэнэ ургасын таряа тушаан абахаар гүйсэд бэлэн болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Славянска районой Протокын таряа тушаалгын пункт. Эндэ бүхы хизаарай таряашад шэнэ ургасын рис асарха юм.

ТАСС-ай фотохронико.

Партийна организацинуудhaa мэд...

ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР БЭЛДЭ...

Партийна документнүүдые hэлгэлгэдэ Буркоопсоюзай партийна эхин организаци эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна. Һаяхан эндэ коммунистнуудай суглаан болоожо, партийна документнүүдые hэлгэлгэдэ бэлэдхэл тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Партбюрогой секретарь Ф. А. Добрынин элидхэл хээ.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд нүхэд К. Е... И. И. Смертин, А. М... болон бусад парт... ментнүүдые hэлг... КПСС-эй ЦК-гай ... тогтоолые бүриму... байhан тухайгаа ...

Зүбшэн хэлсэhэн ... раа партийна сугл... гы тогтоол абаа.

Д. КОЛ...

Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой гахай ... мянган малтай юм. Тэдэнэй 2-дохи фермэ (... хон) совхоз соогоо түрүү hуури эзэлнэ. Тус ферм... 1300 ехэ гахайн толгой бүриhөө 7 поршоонхо абаа... түрүү гахайшад гэхэдэ, СССР-эй Верховно Соведэй ... дия Орлова, Ленинэй орденто Александра Оскорб... болоно.

Анна Оскорбина, Нина Конева хоёр хахад жэлэй ... поршоонхо абаа. (Тэдэнэй жэлэй түсэб 1600 поршоо...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Гахайшад Нина Конева (зүүн ...) на Оскорбина.

С. БАЛДУЕВ...

ТҮРЭЛ ДАЙДЫН АГААР

ЗУРАГЛАЛ

ЕХЭ УhАТАЙ аадарай ойро зуурахана шабжаганаса адхарhанай hүүлээр тэнгэри дахин сэлмэжэ, наран урин зохидоор шаража байба. Хёлго гол дээгүүр жэгтэй гоёор сахаригтаhан hолонго бүхээгтэнэ. Бэлшээриин зүлгэ ногоон дээгүүр бороогой дуhалнууд наранай элшэдэ яларан, хайша хайшань сасажархиhан тоо томшогүй олон шэл hубаhанууд шэнгеэр үзэгдэхэ юм.

Ванчигма Лубсановна үдэрэй haамда haалишадые абаашадаг тэргэтэй тракторта hуужа, шабартай харгыгаар hэжэрүүлхэеэ залхуураад, холо бэшэ хадаць гээд, ябагаар сэхэ ябажархиба. Гуталаа гартаа бариад, хүл нюсэгөөр шүүдэртэй зөөлэхэн ногоо гэшхэн ябахадань яагаашье зохид бэ. Аадар бороогой hүүлээр агаарай тунгалаг гээшэнь! Амилхада ямар нэгэ ... умда уужа байhандал сэжэ зүрхэн hэрюу дaaнa. Сэсэг, набшa намаагай, ургажа байhан ногооной үнэр анхилна. Бүри багахандаа үетэн нүхэдөөрөө Хёлго голдо шунгахаяа энээхэн талаар урилдан гүйлдэдэгөө Ванчигма мүнөө элихэнээр hанана.

..Түрэл hайхан тоонто Хаяан нютагынь. Эдир залуухан наhaяа үнгэргэhэн, түрүүшын инаг дуранай дулаахан элшэдэ жэгнэгдэhэн зүрхэнэйнь сохисые шагнаhан нютагынь. Хадамда гаража, холын Захаамин мордохоДонь басагаяа үдэшэhэн, жаргал юрөөhэн нютагынь энэл ха юм. Наhанайнгаа хайрата нүхэр Жамсын хүндөөр үбшэлжэ, наhа дүүрээд, табан үхибүүдтэй үлөөд байхадаа түрэл нютагни, сугтаа үдэhэн нүхэдни, айл зомни энэ уйдхар гашуудалыем мартуулха, ажабайдалай энэ сохилтые дабажа гарахадам туhалха гэhэн бодолнууд Ванчигмагай сэдьхэлдэ тиихэдэ ходо орожо байгаа бэлэй.

Нээрээшье нютагай агаар эм домhоо өөрэгүй гэдэг зүйтэйл даа. Хүн ходол гашуудажа ябадаггүй. Зүрхэнэйнь хүндүүлхэй ябан эдэгээ. Нютагайнь хүн зон, ажахынь хүтэлбэрилэгшэдшье Ванчигма Дулмаевада ехэхэн туhа хүргөө, али болохоор туhалаа, дэмжээ юм. Шэнэ гэр байра барижа үгөө, үхибүүдыень интернат-hургуулида оруулаа. Өөрынь дураар хүнгэн ажалшье олдоо hэн.

Иимэ хүшэр үедэ хүн зондоо, колхоздоо туhалуулаад байхадаа би энээниие хэзээшье харюулха ёhотойб гэжэ Ванчигма Лубсановна сэдьхэлдээ ходол мэдэржэ ябадаг.

НЭГЭТЭ Хаяанайнь фермэдэ haалишан дуталдаад, хүдэлхэ хүн олдоногүй, ажахын хүтэлбэрилэгшэд хүл хөөрсэг боложо байна гэжэ дуулаад, тэрэ «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ Нимажап Будатаровиc Юмсуновта сэхэ ошобо.

— Намайе haалишан болгыт даа. Туршаад үзэhүүм. Шадаагүй haамни, болюулна бээзт,— гэбэ.

— Тэдэ үнеэдшни олон хүнэй гар дамжажа, hүншье мүртэй үгэдэггүй болоhон мал ёhотой даа. Хүдэлхэдэш хүндэл байха. Һайса бодожо үзэ. Тиигээдшье эгээ заахан хүбүүгээ хаана байлгахабши? Хаяандатнай ясли үгы ха юм,— гэжэ, түрүүлэгшэ haалишан болохо хүнэй олдоhондо хэды баярлаашье haa, өөрынь тала харангяар хэлэбэ.

— Эгээ бага хүбүүн Колимни яhала томо болоо, хүгшэн эжытээ байна ааб даа,— гэжэ тэрэнь нэгэл зорihоноо табибагүй.

Тингэжэ дүрбэн жэлэй саана нүхэр Дулмаева haалишан болоо бэлэй. Энэ фермэдэнь бүхы Бэшүүрэй аймаг соо мэдээжэ болоhон бэрхэ haалишан, Ажалай Улаан Тугай орденто Цыпилма Шодоева хүдэлдэг юм. Түрүүшээр hара, жэлэй дүн гаргахада Ванчигма фермэ соогоо эгээ hүүлшын hуури эзэлээгүйшье haа, юрэдөөл haahан hүнэйнгөө хэмжээгээр Цыпилма Шодоеваhaa ходол холохон гээгдэhэн байдаг hэн.

— Цыпилма хээтэй, хэзээ танай haahанай зэргэ hү haадаг болохо гээшэбиб? Али биратай haалишан боложо шадахагүй хүн гүб? — гээд, залуу haалишанай атаархангяар хэлэхэдэ, Цыпилма hанаанинь нигэжэ заhaха:

— Хүсэхэшни хаана ошохо hэм даа. Даб дээрэ үнеэдтээ хүсэд дадаагүй, зан абаринень үшөө hайн мэдээгүй байна ха юмши.

Ванчигма Дулмаева фермынгээ түрүү haалишаниие заабол хүсэхэ гэжэ гансахан зорилго урдаа табяа бэшэ юм ааб даа. Өөрөө дурлажа haалишан болоhон хойноо бүхы хүсэеэ гаргажа хүдэлөө, үнэн зүрхэнhөө оролдоо бшуу. Амжалташье удангүй ерээ.

Нёдондо, юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ тэрэ үнеэнг бүриhөө 2758 килограмм hү haажа, социалис уялгаяа холо үлүүлэн дүүргээд, колхозойнгоо, фермынгээ бүхы haалишадые мүрысөөндэ ахижа гараа. Мүнөөшье жэлэй үнгэрhэн долоо hарын дүнгээр бултанhaa ехэ hү haагаад байнхан.

Эдэ мэтэ бодолнуудта эзэлэгдэhээр Ванчигма Лубсановна мэдээгүйдөө үнеэдые haaxa газартаа хүрэжэ ерэшэhэн байба.

ҮГЛӨӨГҮҮР эртэ бэлшээридэ гараhан мал ногооондо нилээд садашанхайнууд, танжагар гэдэhэтэй юумэнүүд haалгаха газар тээшээ аажамаар субана.

Хёлго голой эрье зубшаhан пэгшэгэр зурууд ногоон бургааhанай захада мүндэгэрхэн добо дээрэ ерэhээр үнеэд нэгэ газарта сугларaaд байшана. Зариманиинь ямбатайгаар хибэдэhээ хибэн, хэбтэнэд. Адуулгашад үдэрэй haалган болоходо үнеэдые эндэ асараад лэ байлгажархидаг юм. Теэдшье эндэнь ехэл таатай газар. Хёлго голой тунгалаг сэбэрхэн уhа абажа халаагаад, haалишадай хүнэг амhартаяашье зайлаха, угаахадань зохид. Үдэрэй шанга халуунда haалишад эндэ уhанда шунгажа hэрюусэнэ, амарна ха юм. Эндэхэнэ бургааhанай hүүдэртэ гал түлеэд, сайгаа шанажа ууханьшье hайн.

Ямар үнеэе түрүүн, ямарыень hүүлдэ haaxaб гэжэ Ванчигма өөрынгөө тогтоожорхиhон гуримаар haадаг юм. Эгээн түрүүлэн «Ромашка» гэжэ томо бэетэй хабтагар үргэн, бага нахид гэhэн нюргатай үнеэгээ haажа эхилнэ. Һаалишанай дуртэй шадамар гарнуудай хүдэлхэ бүхэндэ үнеэнэй сэрбэгэр ута хүхэнүүдhээ hүн шууяса гаража, хүнэгэй оёорые абяатайгаар сохихонь дуулдана. Шобторхо бүхэндэнь шарабтар сагаан ... hэтэн, хүнэг соонь ... жэл байба. Тэрэ ... hү hайса шабхажа ... hүүлдэ набтархан ... нэг хоёроо бариад, ... үнеэнэйнгээ хажууда ... Һаалгаха ээлжээгээ ... дэл, тэрэнь хэбтээш... гаад хибэдэhээ хиб...

ҮДАНШЬЕГҮЙ ... гоо hүөөр дүүрэ... рэнээ абаашажа, ... на жэрытэр табяата... бидон уруу эюулнэ. ... дүн сагаан, олон ... ляар хэhэн шүүртэ ... hүншье бидоной ... шааяшаба. Хүн ... өөрын haahан hү ... донтой. Тоо бүридхэ... зема Жамбалова ... асарhан hү хэмжээд... зузаан данса дээрэ ... хинэ.

— Догмидма үсэг... дэ haагаашаhaa мүнөө ... раммаар ехые haагаа... шни hаянай бүри ... ложо байналтай?— ... бүридхэлшэ урма...

— Хари, юрэдөөл ... хэмни hүеэ нэмээhэн ... шобторхо бүрим гар... гаа,— гэжэ залуу ... Догмидма Санжиева ... хилэн хэлэнэ.

— Минии хоёр ... дүүрэшэбэл. Энэ хоё... тамни хүрэхэ аабза ... наалби. Һүүлэй бор... шээримнай хараа ба... раа ха. Үлэhэн ... эюулхэм гээшэб? — ... чигма Лубсановна ... лонгёор хараашална.

— Үшөө нэгэ ... асараа hэмди. Тэрэ ... лэ,— гээд, тоо ... эхэнэр трактораи ... үшөө нэгэ бидон ...

Бэшүүрэй аймага... ба» колхозой Хаяа... зунай бэлшээриин ... байкалиин аймаг... к коммунизму» ... жэшээгээр хүдэлжэ, ... риhөө 1150 килогр... бэшэ hү haaxa уя... Мүнөө тэрэнээ ам... дүүргэжэ байна. ... хура бороо мүртэй ... гандуу бэрхэтэй ... haань, июнь hарада ... риhөө дунда зэргээр ... лограмм hү haагаа. ... тэрэнээ үшөө ... 300 килограммда х...

Фермын түрүү ... Ванчигма Дулмае... эхинhээ хойшо үне... 1540 гаран килогр... рэ тоодо июльдэ ... рамм hү haагаад, ... даабариhaa гадуур ... рамм сагаан эдеэ ... на. Ондоогоор хэлэ... жэлэй хоёрдохи жэл... риинешье үлүүлэн дү... сэд аргатай.

Тээсгэн Хаяан ... ябахадаа энэ ... уулзааби.

— Зобохо, ядаха ... юумэн үгы. Жаргал... лана, ажаhуунаб... сэдьхэлниш дүүрэ... бүүн Юримни мүнөө ... вет Армиин алба ... ерэхэнь, Ольга бас... дахи класс дүүргээд, ... та орохоор бэлдэжэ ... ден-Дамба, Даша, ... бүүдни наймадахи, ... гурбадахи классууд... гэжэ Ванчигма ... баяртайгаар хөөр... hэн.

М. НАМ...

Дулэтэ жэлнүүдэй баатарнууд

ДУРАСХААЛЫНЬ ХЭТЭДЭЭ МҮНХЭЛ

1920 оной январь бэлэй. Бай-Хударын партизанска штаб-удэр, һүнигүй хүнүүд ерэжэл ...а. Партизанска отрядууд ...дхэн байгуулагдажа байгаа ... Ерэһэн хүнүүд бүридэлдэ ...ина. Хуушан арһан дэгэл-...нюргаар үндэршэг аад, ...агүй хүбүүн столдо дүтэл-

— Фамилишни хэн бэ?—гэ-...тэрээнһээ асууба.

— Тимофеев.

— Фофановһаа гүш?

— Тиимэ.

— Манай нютагай үгытэй-...ай хүбүүн. Ямаршье ажал ...ээри хэхээр байха,—гэжэ ...ргашад дуугаралдаба.

— Тимофеев, хэн гэжэ нэрэ-...ш?

— Исидор.

— Исидор. Хаанаһаа иимэ ...олсо хүмши?—гэжэ тэрэнь ...бэ.

— Хаанаһаа олохо хүмбиб. ...соо, календариин ёһоор ...юм азб даа,— гэжэ ха-...ба.

— Энэ нэрэ шамда таарана-...—гэжэ тэрэнь гэмэрбэ.

— Ямар нэрэ таараха юм?

— Ямар гэнэ гүш. Сергэй-...һаа. Исидор гээшэһээ һү-... дээрэ һэн,— гэбэ.

...гэһээр Тимофеевые Сер-...эд отряд соонь нэрлэдэг ...ЧОН-дошье Сергей һэн. ...мент соонь хуушан нэрэнь ... юм.

...Н-hoo Тимофеев Кабан-... таряашадай кбмитедтэ ...дээ бэлэй. Үгытэйшүүл ...агуудай ажабайдалые тэрэ һайн мэдэхэ байгаа. Тимофеев өөрөө бага наһанһаа хүлһэншэ ябаһан ха юм.

1925 ондо таряашадай комитедтэ нэгэ трактор эльгээхэдэнь, бүхы таряашад хэды ехээр омогорхон баясаа һэм! Энэ түрүүшын «фордзон» хүдөө ажахые оньһон техникээр хангалгын эхи табиһан байгаа. Хүдөөгэй хүн зон энэ тракторай хойноһоо хаанашье ошохоор бэлэн шэнгеэр һанагшад һэн. Түрүүшын тракторай ерэһэн жэлдэ ургасын түрүүшын һайндэр болоо.

Хүдөө нютагта тракторай бии болоходо, нюдарган баяшуул совет засагай хүсые ойлгожо, хамтын ажалда һаад хүргэхын түлөө бүхы оролдолгоёо гаргажа эхилээ. Нютагай баяшуул совет засагай бэелүүлдэг бүхы хэмжээнүүдые буруушаадаг, таряашадай дунда газар хубааха ябадалда һаад хүргэдэг байба. Фофаново тосхондохи байдал энэ талаар дохёо сохимоор байгаа һэн.

Партиин райкомой секретарь Григорий Ильич Финенко Тимофеевтэй хөөрэлдэхэдөө:

— Һураха һанаатай гэжэ шамайе мэдэнэбди. Рабфакта эльгээхэмнай. Совет засагай тогтоһоор 10 жэлэй, Советскэ Союзай байгуулагдаһаар 5 жэлэй ойе тэмдэглэхэмнай. Гэбэшье совет засагайнгаа түлөө үшөөл шангаар тэмсэхэ ёһотойбди. Түрэл нютагташни нюдарган баяшуул ямар һүйдхэл хэжэ байнаб гэжэ өөрөө харана ха юмши даа.

Рабфак дүүргэһэнэй удаа Тимофеев түрэл нютагтаа бусаа һэн. Сергей бүхы сагаа поли дээгүүр ябажа, айл бүхэндэ орожо хөөрэлдэжэ үнгэргэдэг һэн. Тиихэдээ үрэжэл һайнтай газарыень үгытэй таряашадта хубаажа үгэхэеэ оролдодог бэлэй.

Шергино тосхоной хүн зоной хамтын суглаан болобо. Тимофеев тиихэдэ Фофаново һууринай батрак бэшэ, харин долоон жэлэй туршада совет засагай түлөө тэмсэһэн хүн байба. Тиимэһээ Тимофеев:

— Ши, Капустин, бүхы таряалангаа бэшүүлээ гүш?—гэжэ нюдарган баянда хандаба.

— Бултыень бэшүүлээб.

— Мартаагүй гүш?

Тэрэ үедэ суглаанда һууһан нюдарган баяшуул «Гэм зэмэгүй хүндэ юундэ халдабаш»,—гэжэ шууялдашаба.

Тиихэдэнь Тимофеев һанаа амарханаар иигэжэ хэлээ:

— Капустин шэнишсынгээ эгээн һайн поли нюугаад байнаш. Бултанай урда сэхыень хэлэжэ үгэ...

Тэрэ үедэ нютагай Соведэй хэхэ ажал ехэ һэн. Һургуули түхеэрхэ, уншалгын гэр бариха, үгытэйшүүлэй гэр бүлэдэ туһалха, баяшуултай тэмсэл ябуулха, совет засаг бэхижүүлхэ гэхэ мэтэ ажал хүдэлмэри барагдашагүй байгаа. Ушар тиимэһээ сельскэ Соведэй секретарь Сергей Васильевич Тимофеев үглөөнһөө үдэшэ орой болотор ажал дээрээ сагаа үнгэргэдэг һэн.

Нэгэтэ тэрэ тосхоной хүн зоной хамтын суглаанай һүүлээр Капустин Байгал-Худара ошобо гэһэн һураг суу дуулдаа һэн. Тэрэ үдэр Сергей гэртээ орой ерээд, нойрынь хүрэжэ үгэбэгүй. Нээлгэтэй заахан сонхоорнь һэрюун һэбшээн, һая сабшагдаһан ногооной хангалтама үнэр хамарыень сохихо юм. Һүниин тэн болохо ойртоошье һаань, сэнгэжэ ябаһан басагадай хонгёо дуунууд тосхоной аяар саада талаһаа зэдэлхэнь дуулдажа байба. Үшөө нэгэ хэды болоходо, мориной табарха, нохойн хусаха абяан Сергейн шэхэндэ дуулдаа һэн. Уданшьегүй сонхо доронь һаршаганаха шэнги болоод, нэгэ юумэнэй зураган гээд тэһэрхэтэй хамта, Сергей мэдэсэгээ алдашоо.

Ехээр шархатаһан Сергей үглөөгүүр эртэ мэдээ ороходоо, хани нүхэдөө, гэр бүлэнэрөө хараба. Тиигээд бүхы шадалаа зангидан:

— Капустиние бариа гут? Тэрээндэ граната байха ёһотой. Тэрэниие би хараа һэм,—гэжэ һүүлшынгээ үгэнүүдые хэлэбэ.

Тосхоной бүхы хүн зон С. В. Тимофеевые хүдөөлүүлээ һэн. Шэнэ байдал байгуулхын түлөө Тимофеев болон бусадай тэмсэһэн энэ газар нютагта мүнөө «Шергинский» совхоз эмхидхэгдэнхэй. Совет засагай жаргалта байдалай түлөө ами наһаяа хайрлангүйгөөр тэмсэһэн хүнүүдэй дурасхаал хэтэдээ мүнхэл!

В. ТИМОШИНА.

МАНАЙ ФОТОКОРРЕСПОНДЕНТ Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ БУУЛГАҺАН ЭНЭ ФОТО ДЭЭРЭ ГУСИНООЗЕРСК ХОТЫН ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАДАГ КОМБИНАДАЙ ОЁДОЛШОН АНАСТАСИЯ СТЕПАНОВНА РУЗАВКИНАЕ ХАРАНАТ. АНАСТАСИЯ СТЕПАНОВНАГАЙ БРИГАДА ЭРЭ ХҮНЭЙ ХУБСАҺА ХУНАР ОЁДОГ ЮМ. БРИГАДАДАНЬ ГУРБАН ОЁДОЛШОН АЖАЛЛАНА. ЭДЭ НҮХЭДЭЙ БҮТЭЭҺЭН ХЭРЭГСЭЛ ХОДОДОО ҺАЙН ШАНАРТАЙ БАЙДАГ. НҮХЭР РУЗАВКИНАГАЙ ДААДАГ БРИГАДА ҺАРЫНГАА ТҮСЭБ 137 ПРОЦЕНТ ДҮҮРГЭЖЭ, КОМБИНАТ СООГОО ТҮРҮҮ ҺУУРИДА ГАРАНХАЙ.

Арадай һунгамалнууд

ОРОШОН

...ошон бүри олохон толгой амитадые туужа ...ааб даа. Би табан зуугаад оро харууһалдаг-... ажалынь дутуугүй хүдэлмэритэй гэхэ бай-...эд, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депу-...тын аймагай «Заветы Ленина» колхозой ...Екатерина Васильевна Мордонова хөөрөөгөө ...һэн. Тиихэдэнь бидэ хонин оро хоёрой адуул-...лха һанаатайгаар асууһанаа буруу гэжэ ойл-...бди. Тэрэ иигэжэ үргэлжэлүүлээ һэн:

— ...идто һайн байра хэрэгтэй. Хурьга абаха ду-...л... Үбэлэй сагта элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэ-...ла. Мүн үрэжүүлгэ һайнаар хэхэ, тобиржуул-...алуулхаһаа эхилээд, шухала ажал олон ааб ... бүгэдэдэ гаргаша ехэ хэгдэдэг. Тэдэ гаргашануудаа хүсэлдүүлээд, үшөө олзо оруулхын тула хониноэд мэргэжэл, шадабарла гаргадаг гээшэ. Харин орошодой ажал тэдэнэйхидэ орходоо нэгэ бага ондоо. Түсгаар тиимэ байра түхеэрхэ, тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэй бэшэ. Гол анхаралнай харууһалгада хандуулагдадаг,—гээд, ойр зуурахан бодолгото болоно.

Адуулга... Малшан бүхэнэй эгээл шухала мэргэжэл. Зүгөөр орошон эгээл һайнаар энэ мэргэжэл шудалһан байха зэргэтэй. Тиихэдэ нүхэр Мордонова мүн депутадайнгаа уялга һайнаар дүүргэдэг.

— Оронууд саашадаашье ганса адуулгаар амидарха гэжэ һаналтагүй, тэдэниие байраар хангаха саг ерээ. Үрэжүүлгын хүдэлмэридэ эрдэмэй түйлалтануудые хэрэглэхэ, үүлтэр һайжаруулха, эмнэлгэ хэхэһээ эхилээд, бусад шухала хэмжээ ябуулгануудые эрхилхээр болообди. Жэшээнь, үбэлэй сагта оронуудай саһан доро һоо малтан гаргажа эдихэ тэжээл зуидаа бэлдээд орхидог болохо ёһотойбди. Энэ хэрэгтэ мүнгэн хэрэгтэй, техникэ хэрэглэхэ шухала,—гэһэн асуудалнуудые табижа, шиидхэбэриинь олгоһон байха.

Набтархан туранхай бэетэй хүрса харасатай Екатерина Васильевнагай зан абаринь шэрүүн байгаалита хизаарай хүндэ бии байдаг хамаг тэрэ һайн талануудые шэнгээнхэй гэжэ хэлэхээр юм. Хүшэр хүндэ сагай ерэбэл, тэрэниие гаталхын, оролдосотой ажалаараа бусадта жэшээ харуулха, зориһондоо хүрэхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй—эдэ бүгэдэ мүнөө үеын түрүү хүнэй шэнжэ шанар шуу.

Һаяхан бидэнэй бэшэгтэ харюусахадаа, тэрэ иигэжэ бэшэнэ: «...Түлнүүдтэеэ хамта долоон зуу гаран толгой оронуудай һүрэгые нүхэртэеэ адуулжа ябанабди. Үбэлдэ бэлдэнэбди. Хэрбээ үбэлые һайн үнгэргэбэл, ерэхэ зун һүрэгөө мянга гаран толгой болгохобди. Оронуудай имагтал гурба наһатай болоходо мяханда үүсэлхэ гэһэн бодолоо бэелүүлһэн зандаабди. Гунан орын арһан зузаан, бүхэшье байдаг...»

Энээхэн бэшэгһээ дүршэлтэй мэргэжэлтын үгэнүүд дуулдана. Екатерина Васильевна Мордонова долоодохи жэлээ орошоноор хүдэлжэ ябанхай. Тэрээнһээ урагша агнуури хэдэг һэн. Колхозойнгоо оро үдхэхэ талаар мэргэжэжэ эхилхэдэ, энэ шухала һалбарида һайн дураараа хүдэлхөөр ороһон юм.

Мүнөө Мордонова СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оронхой, республикын ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Е. В. Мордонова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТҮХЭЛ ШАРАЙНЬ ХУБИЛНА

Һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ нютагаймнай түхэл шарай хүн зонойнь һуудал байдалшье харахаар хубилна. Арбаад жэлэй саада тээ уйтахан сонхотой заахан гэрнүүд үшөө олон һэн. Газаагаа палисаднигтай, модо һуулгаһан айл үсөөн бэлэй. Харин мүнөө...

Мүнөө Зэдын Дэрэстэй тосхоной айл бүхэн сагаан шифер хушалтатай, уужам һаруул сонхонуудаараа яларһан, үндэр томо гэрнүүдтэй, газаагаа модо һөөгүүдые надхуулаихай, хашаа хорёогоо шэнэлэн заһабарилаихай.

320 һууритай дунда һургуулиин байшан, 50 һууритай хүүгэдэй саад, больница, хэлхээ холбооной таһаг ба нөөсэлгын касса, эдеэ хоолой, эд бараанай магазинууд, хоёр квартиратай хорёод шахуу гэрнүүд, баии баригдаихай. Иимэ ехэ барилга һүүлэй хэдэхэн жэлэй туршада хэгдээ.

Хүн зоной ажаһуудал үдэр бүри һайжаржа, эрдэм бэлигынь дээшэлиэ. Радио, телевизор, холодильник, хубсаһа хунар угаадаг машина, мүнөө сагай үнэтэй сэнтэй мебель, пылесос гэхэ мэтэ айл бүхэндэ бии. Тиихэдэ хүнгэн автомашинатайшье болоһон айл бии. Мотоцикл тухай хэлээдшье яалайб: үрхэтэ бүхэн шахуу элдэб маркын мотоциклтай. Эдэ баримтанууд хүдөө тосхоной ажаһуугшадай һуудал байдалай хэр зэргэ һайжарһаниие гэршэлэн харуулна.

Б. БАДМАЕВ.

ҺОНИРХОЛТОЙ СЕМИНАР

Захааминай аймагай ажахынууд үнгэрэгшэ жэлдэ ниитынгээ һүрэг олон үхэр малда 700 гектар талмайда олон жэлэй таримал ногоо эгээн түрүүшынхиеэ тариһан һаа, харин мүнөө энэнээ 1700 гектарта хүргэбэ. Мүн энээнһээ гадна манда 900 гектар газарта горох таригдаба. Ойрын үедэ эдэ үнэтэ ургамалай өөһэдын үрэһэтэй болохо гэһэн зорилго аймагай колхоз, совхозууд урдаа табинхай.

Һаяхан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ерэжэ, хайшан гэжэ гээлтэ хоролтодо оруулангүй, таримал ногооной үрэһэ зүбөөр суглуулха, горох хуряажа абаха тухай хөөрэлдбэ. Мүн эндэ сугларагшад химиин аргаар таряанай буртаг үбһэ үгы болгоһон таряалан ошожо хараа. Удаань сугларагшадта КПСС-эй райкомой, нэгэдэхи секретарь нүхэр Михеев «Аймагай ажалшадай саашанхи зорилгонууд» гэһэн темээр элидхэл хээ.

Ц. ЦЫРЕНГАРМАЕВ.
Захааминай аймаг.

ҮҮРЭЙ ТОЛОН МАНДАА ҺЭН

50 СССР

...засагай үедэ хайра гам-...дарлуулжа байһан хойто ...яһатан Совет засагай ...национальна политикын ...зол жаргалаа олоо. ...мунхаг байдалтай тэ-...эрдэмэй дээжэ шудалжа, гэ-...байдалай замаар хүгжэн ...

...аймагтамнай эвенкнүүдэй ...оз бии юм. Эдэ ажахынууд ...замаар дабшана: Колхо-...үд уужам һаруул байшан-...аһууна. Зайн гал айл бү-...байгуулагданхай. Һургуули, ...ан булан, библиотекэ, ме-...пункт, почтын таһаг, ма-...хон бүхэндэ хүдэлнэ. Бого-...хэдэ, Холодное, Уоян тос-... һуурида нүүдэлшэ эвен-... богорхон урса гэрнүүд ...һаяхан лэ эндэ тэндэ ор-...байгша бэлэй.

...ондо Уоян тосхон бии бо-...нүүдэлшэ эвенкнүүд хамтын ...эһэн юм. «Омакта Ини-...(Шэнэ байдал»)) гэжэ тү-...ээ колхозые тэдэнэр нэр-...гаа. Интернат һургуулиин ...ан байшан тобойн харагда-... Эвенкнүүдэй үхибүүд эндэ сугларжа, ном үзэдэг байгаа. Энэ һургуули 1934 ондо баригдаашье һаа, тосхон соогоо мүнөөшье эгээн томо, гоё һайхан байшан зандаа.

Хойто зүгэй барга байдалтай һууһан бага яһатаниие гэгээрүүлһэн түрүүшын багшанар, улаан байшангые даагшад, врачнар тухай нютагаархидынь дулааханаар һанан хөөрэлдэжэ һуудаг юм. Уоян, Холодное тосхонуудта ажаһуугшад соёлойнгоо байшангые улаан байшан гэжэ мүнөөшье нэрлэдэг. Түрүүшын багшанар гол түлэб ородууд байһан. Һүүлдэ эвенкнүүдэй дундаһаа багшанар ургажа гараа һэм. А. Салаткин, Н. Атакин, М. Воронин, Н. Шангин, Ф. Ганюгин, И. Урончин гэгшэд түрэл нютагайнгаа хүнүүдтэ ном зааһан түрүүшын багшанар болоно.

1935 ондо Вера Ринчиновна Боянова эвенкнүүдэй ажаһууһан Килгол гэжэ нютагта эльгээгдэжэ, фельдшерээр хүдэлһэн юм. Мүнөө энэ нютагта «Дружба» колхозой оро үсхэбэрилгын фермэ оршодог. Һүүлдэ Вера Ринчиновна СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан, республикынгаа элүүрые хамгаалгын министр болотороо ургаһан байна. 1954 ондо Вера Ринчиновнагай һунгагшадтаяа уулзахаяа Холодное тосхон ерэхэдэнь, сугтаа ябалсаһан хүм. Үбгэд, хүгшэд тэрэниие һайн таниха байжа, түрэл саданар мэтээр угтаа бэлэй.

Түсхайта пенсионер болоһоншье һаа, мүнөө хүнгэн солбон зандаа ябадаг Иван Терентьевич Танкиулев Уоянай нютагай Соведэй, Федор Ефимович Комароев Киндигирскын нютагай Соведэй түрүүшын түрүүлэгшэнэр байһан. Тэдэнэр аймаг доторoo түрүүшын колхозуудые эмхидхэлсэһэн, зоной дунда ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулалсаһан намтартай.

Дмитрий Федорович Колмаков нютагай эвенкнүүдые элдэб ажалда һургаха, аймаг дотороо Совет засаг бэхижүүлхэ, социализм байгуулха хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэһэн хүнүүдэй нэгэн болоно. Тиихэ үедэ тэрэ Шемогирска нютагай Соведэй түрүүлэгшэ байһан юм. Һүүлдэ Дмитрий Федорович аймагай партийна болон совет органуудта хүдэлжэ байхадаа, колхозуудай экономическа, культурна талаар хүгжэхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулаа. Энэ нүхэр нютагай Соведэй түрүүлэгшэһээ аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ. Буряадай республикын Верховно Соведэй депутат. «Омакта Иннунди» колхозой партийна үүрэй секретарьһаа партиин райкомой секретарь хүрэтэр ажалай ута зам гаталжа, дээшээ урган гараһан байна.

30-аад онуудай үедэ үбэл зунгүй орөё хүллөөд лэ ой тайгын гүн соогуур нүүжэ ябаһан эвенкнүүдэй балшар заахан үхибүүдые Душкачанда нээгдэһэн интернат һургуулида асарһыень мүнөөшье элихэн һанадагби. Тиихэдэ ородоор аба, эжышье гэжэ хэлэжэ шадахагүй байгаабди. Түрэлхи хэлэн дээрэмнай ном заажа эхилээ һэн. Үбэлэй хэдэн һаранuудта яһала һайнаар номоо үзэжэ байтарнай Николай Шангин бидэ хоёрой эсэгэнэр ерээд, маанарые абаад ябашоо һэн. Һуралсалай жэлэй дүүрэтэр номоо үзэхэ аргагүйдэбэбди. Иигэжэ нэгэ жэлэймнай һуралсал дүүрэбэ. Гэбэшье багшанарайнгаа үсэд нэтэрүүгээр оролдоһоной ашаар, хойто жэлынь һуралсалаа үргэлжэлүүлжэ, эрдэмэй орьёл оодэ дабшажа эхилээ бэлэйбди.

1936 оной зун Душкачанай пионерэй лагерьта амараад байтарнай баярта мэдээсэл дуулдаба. Эвенкнүүдэй 20-ёод үхибүүд республикынгаа ниислэл хото — Улаан-Үдэ экскурсида эльгээгдэхэ болобобди. Ехэл удаан ябажа хүрэһэнөө һанадагби. «Ангара» пароходоор ошоо бэлэйбди. Городой үзэсхэлэнтэ газарнуудаар айлшалжа, музей хараһан, ЛВРЗ-гэй баригдажа байһан газарта, шэлэй заводто ошоһон байнабди.

1940 он. Буряадай искусствын декада энэ жэлдэ Москвада үнгэргэгдэһэн байна. Манай аймагай 20-ёод шахуу залуу эвенкнүүд декадада хабаадалсаха золдо хүртөө һэн. Тэдэ эвенк арадайнгаа хатар гүйсэдхэһэн, дуунуудые дуулаһан байна. Һүүлээрнь Кремлиин Георгиевскэ зал соо хойто зүгэй бага яһатанай түлөөлэгшэдтэй уулзалга үнгэргэгдэбэ. Михаил Иванович Калинин онсо шалгарһан хүнүүдтэ хайра шагнал барюулаа һэн. Мүнөө «Дружба» колхозой оро үсхэбэрилдэг фермэдэ хүдэлдэг Ксения Николаевна Шангина «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден тиихэдэ энгэр дээрээ зүүнхэй бусаа һэн. Ленинскэ национальна политика бодото дээрэнь бэелүүлхэ зуураа, Коммунис парти, совет гүрэн түрэ бага яһатанай соёл культурые хүгжөөлгэдэ ехэхэн анхаралаа хандуулдаг гэжэ энэ ушар эли тодоор гэршэлжэ үгөө бэлэй.

Холын хойто зүгтэ Совет засагай тогтоһонһоо хойшо тэндэхи арадай дабажа гараһан замые гэдэргээ эрьежэ хараха болоо һаа, экономическа, культурна, социальна талаараа эрид хүгжэһэн байна. Тэдэнэрэй олонхинь национальна округууд боложо нэгэдэнхэй. Бага яһатанай дундаһаа урган гараһан хүнүүд партийна болон совет органуудые толгойлно. Жэшээлхэдэ, нүүдэл ажаһуудалтай байһан эвенк ангуушанай хүбүүн Василий Николаевич Увачан хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлэгдэһэн байна. Түүхын эрдэмэй доктор болотороо ном һудар шудалһан тэрэ мүнөө КПСС-эй Эвенкын окружной комитедэй нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн байха юм. Гавриил Иннокентьевич Воронин КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь, партиин областной комитедэй гэшүүн болотороо дэбжүүлэгдэһэн байна. Хойто зүгэй бага яһатанай дундаһаа ургажа гараад, мүнөө арадай ажахыда хүдэлжэ байһан дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэдэй нэрэ обогуудые тоолохо болоо һаа, олон ааб даа.

Хойто зүгтэ Совет засагай тогтоһон тухай хөөрэлдэхэдөө, нютагтамнай үүрэй толон мандан ерээ һэн гэжэ тэндэхи арадууд ехэл зүб хэлэдэг байна.

Г. ГАНЮГИН.
Хойто-Байгалай аймаг.

УРАН ШҮЛЭГЭЙ ДОЛГИН ДЭЭРЭ

Арсалан ЖАМБАЛОН

ЭХЭ-ГЕРОЙНУУДТА

Эхэнүүд—ами бэе, байдал сахигшад,
Энэ дэлхэйн үндэр түрэлтэ ээдтэ.
Эхэнүүд—наһанай зам заадаг багша —
Энэрхы, сэдьхэл дэлгэр, үнэн сэсэнтэ.
«Эхэ» гээд мүнөө үедэ нэрлэхэдээ,
Эрхэ мэтэ хүхюун согтой болонхойбди.
Эхэ тухай хүшэр сагта һанахадаа,
Эршэ зориг, хүсэ шадал оронхойбди.
Сэсэгтэл адли арюухан шарайгаар
«Сэбэрхэн» гүүлэн суурхуулдаг бэлэйлта,
Налархай урихан, тэнгэр зангаар
Нютаг зоноо баясуулдаг бэлэйлта,
Харанхы һүниие орой гэнгүйгөөр
Хатар нааданда жэргэдэг бэлэйлта,
Залуу наһанай зали ошотойгоор
Заяан хүбиингаа замые олоолта.
Хайрладаг, дүмэдэг һайхан сэдьхэлтнай
Хабар сагай дулаан үдэр һануулна.
Дэлгэр уужам, түбшэн даруу түлэгтнай
Үльгэр мэтэ үргэн талаар дахуулна.
Хүүгэдэйнгээ туһада ороходонь
Хүхижэ, сэдьхэлээ дэлгэнэлтэ даа,
Наһаяа хүсэн саашаа гарахадань
Һанаа амархан һуудаггүйлтэ даа,
Зунай халуун нарандал зүрхэнтнай
Зоной дундуур дүлэтэн байхадаа,
Һуларшагүй һаруул гэрэлтэй.
Залиршагүй зандаал харгы замдаа.
Зүрхэнэй дулаан ульһаар жэгнэгдээд,
Зүргэ—уршалаада тогтоһон миһэрээн
Хүүгэдэй зол жаргалые шэмэглээд,
Бүгэдын урма баяраар дэлгэрээ.
Эхэнүүд, танай хүсэн буурашагүй:
Энэ наһандаа, тэнжээһэн хүүгэдтнай
Энхэ элүүр, угай таһаршагүй,
Мүнхэ ногоон нарһанай шэлбэһэдтэй
Жэшээ болгожо хэлээд туршахаар
Жэлһээ жэлнүүдтэ үе дамжанал даа.
Хүсэд үшөө хүгшэрөөдүй байһаар
Хөөрхэн ашаяа хүтэлөөд ябаналта.
Иимэ баян, иимэ золтой ябаха
Ирагуу хонгёо дуундли бэшэ аал?!
Олые түрөөд, аян замдань гаргахы —
Омогорхол гээд нэрлэхээр бэшэ аал?!
Харин ажал хэрэгээ орхёогүйт:
Нарин ноохото хони үдхэнэт,
Үнеэ һаанат, трактор жолоодонот,
Үхибүүды һурганат, зонии эмшэлнэт.
Дайнай газарта үхэл дабан гараад,
Дайсанда сохилто хэһэн эрэшүүд
Баатар гэгдээ хэдэн мянгаараа,
Балар...агүй мүнхэ нэрээр нэршээд.
Алдартай иимэ зоние түрэхэеэ
Арбаад дахин үхэл дабаһан
Эхэнүүд—таанадта бултанай зүгһөө
Эгээл ехэ алдар соло юрөөе!
Табан түбиин бүхы эхэнүүдтэл
Таанарай түрэһэн үхибүүды
Шэнэ дайнай аюул, хохидолһоо
Совет арад аршалхал хододоо,
Үнэнэй дээжэ—Эхэ нэрэтнай
Үеын үедэ суурхагдан байг лэ,
Хүмүүжүүлһэн олон хүүгэдтнай
Хүнэй эрхим баатарнууд болог лэ!

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

АЛТАН ХУРАБША

Зуун янзын утаһаар
Зуун торгон бүдүүдтэ
Зургаан сэсэг урлахаяа
Зуун улаан басагадууд —
Хүдөө талын зүлгэ дээрэ
Хүндэтэ мүрысөөндэ хабаадалсан,
Сэсэгээ оёжо һууна гэжэ
Сэнгүүхэн зүүдэ харабалби.

Зулайхан уранууд түрэһэн
Зуун улаан басагад
Бүмбэрсэг дэлхэйдэ задардаг
Бүхы сэсэгүүдые урлана ха.

Номой һуршын монсуудал
Помитомо тобогор тобшохон аад,
Энеэбхилхэдэһээр задардаг
Эгээлэн улаалзай, хонхонуудые
Ухаан бодолоо гүйлгэжэ
Урлан гоёоһон басагадай
Абаха илалтынь тэрэ шагнал
Алтаар хагдэһэн хурабша даа.
Зуун торгон бүдүүдтэ
Зуун улаан басагад
Зуун үдэр һуухадажа,
Зураһаа һайхан сэсэгүүдые
Янза бүриин утаһаар
Ялартар оёжо толотуулбал даа.
Ураншье хүнэй гайхамаар
Утаһан сэсэрлигээ һолонготуулбал даа.
Арюухан улаан басагад
Адли бултадаа бэлигтэйнүүд аад,
Хэн нэгыень тодоруулжа
Хэлэхэ гээшэнь бэрхэтэй.
Зуун нарата үдэр соо
Зулайханаар оролдожо,
Хүзүүгээ шалатараа урлаһан
Хүнэн һайхан үрнэр лэ.
Зуун эхэ, эсэгэнэртээ
Зуладал найдабари бадарааһан
Аба, эжыдээ эрхэхэн
Ашатын ашата басагад лэ.
Зуун улаан басагадай
Зуун торгон бүтээлһээ
Гансые һунгажа баталха
Гаһархан түбэгтэй саг ерээ...
Баян оронойнь урашууlһаа
Баталагдан һунгагдаһан судьянар
Табан үдэр һүни соо
Таатан гоёор зүблэбэд ха.
Баян бардам Эхэ оронойнь
Басагадаа бултыень бэлигтэй гээд,
Зуун алтан бэһэлигээ
Зуун хургадта зүүлгэбэл ха.
Тэмээн ашаан алта сагаан
Тэдээхэн хурабшада орохогүйл даа:
Ерэ юһэн басагадаа
Ехээр гомдоогоод юун болохоб?!
«Алтан хурабшын мүрысөөн»
Аба ерондомни зарлагдаад,
Илдам басагадай бэлигтэйгь
Илгарһай гэжэл һанадагби.
Арадуудай басагадай эрхимүүдынь
«Алтан хурабшынгаа мүрысөөндэ»
Хүгжэмтэ солоёо дуудуулһай гээд
Хүрин зүрхэнһөө хүсэгшэлби.

МАНАЙ ЭРЭЛХЭГ ХАРУУЛШАД

ЭХЭ ОРОНОЙМНАЙ ХИЛЭ... Газар, уhан агаараар шье гарадаг энэ хилэ үдэр hүнигүй сахигдана. Һалхи шуурган эшхэржэ, аадар бороошье адхаржа, вулкан тэhэржэ, халуун бурма бусалжа, газар хүдэлжэшье байг — Эхэ оронноймнай хилэ хёрхо наринаар сахигдана. Мүнхэ мүльhэн оройтой Памирай хадануудай хабшалнууд соогуур, дуунда ороhон Хинганай шэлэнүүд дээгүүр, Номгон далайн ногоон долгид дээгүүр, дүлии хүбшэ тайгын шэдхыи зүргэнүүдээр, халуун нарата элhэн губяар Эхэ оронноймнай хилэ гарана. Манай хилэ дайсадта бүхөөр суурхалаатай.

Ногоон малгайтай хилын харуулшаднай арад зонойнгоо амгалан ажабайдал, ажалые хёрхоор сахина.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Забайкалиин сэрэгэй округой хилын харуулшадай Н-скэ частинн дайшалхы политическэ бэлэдхэлэй отличник, ВЛКСМ-эй гэшүүн, сержант Юрий Любимов «Казбек» нохойтоёо мүр мүшхэнэ. Тэрэ хоёрдохи жэлээ алба хэнэ. 2. Мүн комсомолшууд Сергей Ожигов, сержант Михаил Сандалов гэгшэд дайшалхы буу зэбсэгээ, техникээ табан хургандаал адляар шудалжа, ямаршье сагта — үдэр, hүнишье өөрэгүй дайсадта шанга сохилто үгэхөөр хододоо бэлэн.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

«ОРОД ПОЛИ»

Михаил Алексеев манай орон доторхи мэдээжэ уран зохёолшодой нэгэн юм. Хүдөөгэй ажалшад, хүдөөгэй ажабайдал тухай гүнзэгы удхатай, найруулалгаараа уран түгэс роман, повесть, рассказуудые бэшэжэ, энэ хүмнай олоноо баясуулдаг.

Август hара соо манай республикын экрануудта Михаил Алексеевэй сценараар табигдаhан «Ород поли» гэhэн фильм гаража эхилээ. Энэ кино харахадаа, нэгэшье хүн зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй байгаагүй ёhотой. Ямаршье уран зохёол, уран бүтээл гээшэ ажабайдалаймнай гүн удхые тобшолhон байбал, бидэниие гайхуулна, баясуулна ха юм.

Фильмын эхин. Манай нюдэнэй урда нэмжэгэр үргэн хахалагдаhан газар тэнгэриин хаяатай ниилэн, ямаршьеб хэлэшэгүй дуулим холын мэдэрэл манай зосоо түрүүлнэ. Энэ хахалагдаhан газар хадаа фильм соо харуулагдаhан зоной бүхы наhанайнь, зүрхэ сэдьхэлэйнь баяр, гуниг, дурлал болоно!

Энэ киногой гол темэнь хүнүүдэй хоорондохи орёо харилсаан, сэхэ сэбэр ябадал, инаг дуран, хүн бүхэнэй арад зонойнгоо урда, ажабайдалай урда дүүргэхэ уялга тухай болоно.

Гэбэшье фильмын нэгэ тусхай талань хадаа юрын ород эхэнэр Феня Угрюмовагай хуби заяан тухай хөөрөөн болоно.

Нонна Мордюкова 50-яад гаран онуудта Сергей Герасимовай табиhан «Залуу гварди» гэжэ кинодо Ульяна Громовагай роль наадаа hэн. Тэрээнhээ хойшо олон тоото рольнуудта наадаhан байха. Зүгөөр эдэ харуулhан образуудай ехэнхинь ород эхэнэрэй hайн hайхан сэдьхэлые, тэдэнэй абари зан харуулhан рольнууд байгаа. Энэль Нонна Мордюковагай артистын уран шадабариhаа, ямараар наададагhаань болоно ха юм. Юуб гэхэдэ, эдэ бүгэдэнь Феня Угрюмовагай образ тобойсо гаргахадань туhална.

Актриса рольдоо тааража шадаа гэхэдэ болоно. Юуб гэхэдэ, кино хараад ябахадамнай, экран дээрэ Нонна Мордюковагай харуулhан Феня Угрюмова манда дүтэ, ойлгосотой байна бэшэ гү? Артист бүхэнэй эрмэлзэл энэл ха юм.

Феня Угрюмова ехэ омог дорюун зантай хүн. Тэрэнэй сэдьхэлынь үргэн ехэ ород поли мэтэ. Нээрээшье Фениин зүрхэ сэдьхэл олохон юумэ багтаанал даа. Гэр бүлын hандарал, ганса хүбүүнэйнь үхэл.... Эдэ бүгэдэ тэрэнэй зоригыень хухалаагүй. «Ажаhууха ёhотойбди» гэжэ Маша Соловьевада хэлэhэниинь Фениин эрид шанга зангай нэгэ талыень олон үгэгүйгөөр харуулна. Хүн гээшэ алтан дэлхэй дээрэ ажаhуухаяа түрэдэг ха юм. Тиимэhээ Фениин хэлэгшэ нээрээшье үндэhэтэй гээшэ ха.

Ород эхэнэрэй шэн зориг, хүндэ бэрхэшээлнүүдые тэсэмгэйгээр дабадагынь энэ образ соо булта харуулагданхай. Һанаад үзыт, Маша Соловьёвагай уhа руу оруулжархиhан тракторые ямар номгоноор аад, шэн зоригтойгоор гаргана гээшэб! Тиигээд тиимэ ехэ габьятай хэрэг хээб гэжэ hанаашьегүй. Иимэ хүнүүдтэ энэмнай юрын лэ хэрэг мэтэ ха юм...

Энэ Фениин образhоо гадна, фильм соохи Прохор ба Филипп Угрюмовай, Маша Соловьёвагай, Надёнкын образууд үнэмшэмэ тодонууд.

Прохор Угрюмов (артист С. Плотников) манай зосоо элдэб ондоо hанал бодолнуудые түрүүлнэ. Нэгэ талаhаа, бидэ тэрээндэ дурагүйдэнэшьебди. Нүгөө талаhаа шаналнашье, хайрланашьебди. Прохор дан хожомдожо өөрыгөө ойлгоо. Теэд ойлгоходонь Феня шэрүүн эридээр тэрэ хоёрые нэгэдүүлэн байhан утаhануудые таhалжархиhан. ухаан соогоо тэрэниие хүлисэхэшье байгаа hаа, үнгэрэн ошоhон юумые hөөргэдүүлжэ шадахашьегүй, дурашьегүй байгаа ха юм. Инаг дуран гээшэ урбалта, хазагай ябадал хүлисэжэ шадахагүй хамнай...

Маша Соловьёвагай (артистка И. Макарова) хуби заяан Прохоройхидол адлирхуу. Тэрэнэй ажабайдал рельсhээ хүмэриhэн поезд мэтэ гэжэ хэлэмээр. Теэд тэрэ өөрынгөө урдын алдуу эндүүе мэдэрээд, тэдэнээ заhахые оролдоо. Тиигэжэ харгыгаа сэхэдхээ гэхэдэ алдуу болохогүй гэжэ hананабди. Зүгөөр энэ эхэнэр Фениhээ ондоо абари зантай хүн. Маша Феня мэтэ эрид үсэдөөр бэрхэшээлнүүдые гатална бэшэ, харин хүхюун, урматай, согтой зангаар дабана бшуу. Хэрбээ Феня хүхихэдөөшье номгон түбшэн, ямаршьеб түнин даруу hаань, Машын хүхихэ, наадахань хашалгүй, хайшааб даа сэхэ, далда нюусагүй байна хаш даа.

Филипп Угрюмов (артист В. Тихонов) нэгэ талаhаа, эсэгынгээ шэрүүн огсом, нүгөө талаhаа, эхынгээ тогтууритай, юумэ багтаасатай түбшэн зан абаhаниинь элеэр гарана.

Эдэнэй хажууда Надёнкын образ харша зүрюу гэжэ хэлэмээр хаш. Ганса лотерейн билет шалгалтын эпизодто тэрэнэй хомхой хобдог, өөрынгөөл ами хараад ябадаг байhаниинь эли болон гарана.

Тобшолон хэлэхэдэ, фильм hайн зохёол болоо. Эндэ операторай болон найруулан табигшын (Ю. Гантман, Н. Москаленко) ажал ехэ. Үргэнөөр харуулагдаhан кадрнууд киногой гол хубинуудые бүридүүлэн нягтаруулгада горитой нүлөө үзүүлээ.

Мүн фильмын үнгэтэ байhаниинь гадаада түхэлэйнь уран hайханаар шэмэглэлгэдэ, геройнуудай портредүүд болон наадананнь уран хурса болоходонь ехэл туhална бшуу. Энээн дээрэhээ оператор, найруулан табигша, уран зурааша (Н. Мышкина) гурбанай надр бүхэнэй композици, дээрэнь хэhэн ехэ ажал тодоор элирнэ.

Олондо мэдээжэ бэрхэ артистнууд бэлигэйнгээ ямаршьеб шэнэ талаhаа бидэндэ энэ фильм соо харагдаа гэжэ hанагдана.

Тиихэдээ оператор, найруулан табигша, уран зурааша гурбанай оролдолго хадаа кино буулгалга, уран зурагаар шэмэглэлгэ, актёрнуудай наадалга гэхэ мэтые нэгэ бүхэли уран бүтээл болгон суглуулhан болоно бшуу. Тобшоор хэлэбэл, түхэл маяг, дотоодо удха хоёрые нягтаар холбоно гээшэл даа.

Энэ кино олондо hайшаагдаха бээз гэжэ hанагдана.

Ц. БАЛДАНОВ.

Хэблэлhээ гараба

ШЭНЭ НОМЕР ГАРАБА

Партиин обкомой пропаганда, агитациин таhагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ, 14-дэхи номер hаяхан хэблэгдэжэ, уншагшадта эльгээгдэбэ.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие улам hайжаруулха гэhэн түрүү бэшэгээр энэ блокнот нээгдэнэ. Политическэ мэдээсэлнүүд болон хөөрэлдөөнүүдтэ хэрэглэгдэхэ материалнууд эндэ үгтэнхэй. Научно-техническэ революци ба үзэл бодолой тэмсэл гэhэн Е. Модржинская гэгшын статья эндэ хэблэгдээ.

КПССэй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө гэhэн гаршаг доро продукци улам ехээр абаха шухала арга боломжо тухай А. Дериглазовай статья толилогдонхой.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин дүй дуршэн тухайда хоёр авторай статьянуудые уншажа болоно. Партиин Түнхэнэй райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша Д. Сухеев аймаг дотороо ябуулагдажа байгаа үзэл сурталай хүдэлмэриин зарим дүршэл тухай эндэ хөөрэнэ. Мүн Бэшүүрэй дунда hургуулиин директор, «Знание» бүлгэмэй лектор Г. Г. Тюрюханов лекци уншадаг дүршэл тухайдаа hанамжа, бодомжонуудаа хөөрэжэ үгэнэ. Уласхоорондын асуудалаар материал эндэ толилогдонхой.

«ЭКОНОМИКЫН АСУУДАЛНУУД»

СССР-эй Наукануудай академиин экономикын институдай иимэ нэрэтэй журналай hүүлшын 7-дохи номер гаранхай.

Экономикын асуудалнуудые гүнзэгыгөөр харуулдаг журнал соо юhэдэхи табан жэлэй экономикын шухала асуудалнууд тухай, техническэ дэбжэлтын экономическа шухала асуудалнууд тухай, политическэ экономикын асуудалнууд тушаа, социалис нэгэдэлэй экономическа программа тухай болон бусадые уншажа болоно. Мүн гадаадын капиталис оронуудай экономикодохи байдал — монополидо эсэргүү тэмсэл тухай болон бусад асуудалнуудаар материалнуудые оложо болоно. Гадна экономикын асуудалнуудаар шэнжэлэлнүүд толилогдонхой. Шүүмжэлэл ба библиографиин таhагта шэнэ гараhан номууд тухай олон шэнжэлэлнүүд гаргагданхай.

Экономикын эрдэм ухаа шудалагшадта, энэ hалбариин албанда хүдэлэгшэдтэ энэ журнал туhатай байха.

ШЭНЭ БАЙРАЯА ТОЛЛОБО

Д. ДИМ…

НЬЮ-ЙОРК

АЛАЛГА, ҺАНДАРАЛГЫН ГУТАМШАГ БАРИМТАНУУД

ТАСС

Американ тусхай пропагандын баримталдагай ёhоор, сэрэгэй барилгануудые бэшэ, харин эдэ оронуудай амгалан зониие олоорнь алаха гэhэн гутамшаг муухай, зэрлиг бүдүүлиг ябуулганууд болоно гэжэ Индохитадта Холбоото Штадуудай хэжэ байгаа дайн гэршэлнэ гээд Корнеллскэ университедэй бүлэг эрдэмтэд тобшолол хэбэ. Һаяхан хэблэгдэжэ гараhан «Индохитадтахи агаарай дайн» гэжэ ном соо эрдэмтэдэй шэнжэлгын дүнгүүд толилогдоо.

Урда Вьетнамда американ авиациин добтолгонуудай ойролцоол 10 процентнь ябаган сэрэгшэдые дэмжэхэ зорилготой, бэшэнниинь (90 процентнь) «буудалдаанай болодоггүй нютагууд» гэжэ нэрлэгдэдэг газарта ажаhууhан амгалан зониие алаха хюдаха хархис хараа бодолтойгоор үйлэдэгдэнэ гээд тэрэ ном дотор хэлэгдэнэ. Американ ээрхэг түримхэй ябуулгын үедэ Урда Вьетнамай хойто хубиин 5 провинциин газар дайдын 90 процентнь «буудалдаанай болодоггүй нютагууд» гэжэ соносхогдоhон байгаа. 1967 оной hүүл багта Урда Вьетнамай Куангнгай провинцидахи hуурин тосхонуудай 70 процентнь hандаргагдаад байhан юм.

Урда Вьетнамда американ сэрэгүүдэй, тэдэнэй «союзнигуудай» хэhэн ээрхэг түримхэй ябуулгануудhаа уламжалан, 1971 оной эхиндэ адагынь. 500 мянган амгалан зон алуулhан, шархатаhан байгаа. Зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоhон дээрэhээнь Урда Вьетнамай 6 миллион хүн зугадаха баатай болоо.

Энгэй зониие олоорнь алаха зорилго табиhан США-гай сэрэгэй хараа бодол баримталжа. США-гай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй командовани болон летчигууд Индохитадтахи hууринуудые, хотонуудые зэрлигээр бомбодоно гэжэ авторнууд тоолоно.

ВАШИНГТОН

Хоёр ороной аша туhада

ТАСС

США-гай худалдаа наймаанай министр П. Питерсон элидхэлээ тунхаглуулба. Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хоорондын худалдаа наймаанай харилсаануудые хүгжөөлгэ хоёр орондо ашатай туhатай гэжэ тэрээн доторнь тэмдэглэгдэнэ.

Президент Никсонэй Москва ошоод байха үедэ СССР ба США-гай правительствануудай хоорондо туйлагдаhан энэ хэлсээн сагай эрилтэдэ харюусана гэжэ элидхэл дотор заагдана. Хоёр ороной хоорондохи харилсаануудые улам hайжаруулха байха. Советскэ Союз ба США энэ жэлэй hүүл болотор тус хэлсээе эсэслэн баталха аабза гээд Питерсон найдажа байhанаа мэдүүлбэ.

ДЕЛИ

БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛАЙ 25 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ТАСС

Оронойнгоо бэеэ дааhан байдалай 25 жэлэй ойе энэдхэг арад баяртайгаар тэмдэглэжэ байна. Колониальна дарлалтаhаа мултарhан шэнэ гүрэнэй гурбан үнгэтэй тугай 25 жэлэй урда тээ мандуулагдаhан түүхэтэ Улаан фортын хананууд тээшэ Делиин, ороной бусад хотонуудай олон арбаад мянган хүн эртэ үглөөнhөө субабад.

Индиин национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ баатарай үхэлөөр унаhан хүнүүдэй дурасхаалые тэмдэглэн, премьер-министр Индира Ганди сугларагшадта хандажа үгэ хэлэбэ.

«Индиин бэеэ дааhан байдалтай болоhон үдэрhөө хойшо 25 жэл үнгэрөө,— гэжэ Индира Ганди хэлэбэ.— Энэ үе соо оромнай бүхы hалбаринуудтаа ехэ амжалтануудые туйлаа. Индустриальна бата бэхи үндэhэ hуури табигдаа. Тиигэбэшье үшөө ехэ юумэ хэхэ зэргэтэйбди. Үгытэй ядуу байдалые, хүдэлмэригүйдэлгые усадхаха асуудалнууд үшөөл шиидхэгдээгүй байhаар».

ВАШИНГТОН

ШАНГА ЗҮРИЛДӨӨНҮҮД

ТАСС

Конгрессэй даб дээрэхи зүбшөөлгүйгөөр сэрэгэй хёмороонуудта американ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэдэг президентын эрхые хизаарлаhан хуулиин проектые түлөөлэгшэдэй палата олонхиин дуугаар hайшааба.

Вьетнамдахи дайнай туйлай ехэ хохидолhоо, хосоролго хойшолонгhоо уламжалан, энэ хуулиин проект баталан абаха шухала болоhон байна гэжэ конгрессменүүдэй олонхинь тэмдэглээ. «Соносхогдоогүй дайн байлдаануудта саашадаа США-гай хамааралсалгые сараха хэрэгтэй,— гэжэ түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүн С. Матсунага хэлэбэ. — Вьетнамдахи уршагта дайн мартагдаха ёhогүй». Һүүлэй 11 жэлэй турша соо конгрессэй зүбшөөлгүйгөөр, гансал президентын захиралтаар США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүд булимтархы добтолгонуудые хэhэн байна гэжэ Матсунага үргэлжэлбэ. Доминиканска Республикада дайгаар оролго, Вьетнамай, Камбоджын, Лаосой арадуудта эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулганууд энээниие гэршэлнэ гэжэ конгрессмен тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

Патриодуудай сохилто

ТАСС

Урда Вьетнамай патриодууд хойто секторто эшээлhэн дайсанда эсэргүү шанга сохилто хэнэ. Августын 15-най hүни хотын урда захаар шэбээлhэн сайгон далайн ябаган сэрэгшэдэй бэхилэлтэнүүдые Куангчин хамгаалагшад hамна бута сохиhон байна гэжэ ЮПИ агентствын корреспондент Сайгонhоо дамжуулба.

Сайгоной оршондохи дахуул армиин бэхилэлтэнүүдтэ добтолhон сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй сохилто hулаируулхые hэдэн, Сайгон ба Камбоджын хилэ хүрэтэрхи Урда Вьетнамай үргэн дэлюун газар нютагуудые США-гай авиаци зэрлиг муухайгаар бомбодоо.

ХАНОЙ. (ТАСС). Ороной зүүн-урда захаар болоhон байлдаануудта Камбоджын сүлөөлэлгын хүсэнүүд оулюу байhаар.

Кхмерскэ информационно агентствын дамжуулhанай ёhоор, августын 11-дэ Кампонгтрабек хото ошодог харгы шадар болоhон байлдаануудта сүлөөлэлгын хүсэнүүд дайсанай 70 тухай солдадые хүлhөөнь буулгаhан, 3 бронетранспортер hэндааhан байна. Августын 6—7-до болоhон байлдаануудай үеэр Пномпениин сэрэгүүдэй 500 гаран солдадые патриодууд плендэ абаа.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАД: ШАНГ… БАЙЛДААНУУД БОЛОНО

ТАСС

…торто сайгон армиин … мэл 3 дивизи hара хаха… турша соо Куангчи хотые … хэ hэдэлгэ хэбэшье, ехэ гээ… хоролтодо ороно.

ХИЛЫН саанаhаа

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин коммунис залуушуулай хүдэлөөнэй генеральна секретариин орлогшо Жан-Мишель Катала премьер-министртэ бэшэг эльгээбэ. Дүүгаа үгэхэ эрхэ 18 наhатай залуу француззуудта олгохо эрилтэ тэрээн доторнь табигдана. Ороной социальна, экономическа, политическэ байдалда француз залуушуулай улам ехэ hуури эзэлдэг болоно байгаашье hаань, 2,5 миллион залуу хүнүүд эрхэеэ хаhагданхай байhаар гэжэ бэшэг дотор хэлэгдэнэ. Энэнь демократическа эрхые тоогоогүй, бүдүүлигээр эбдэhэн ябадал болоно.

ПАРИЖ. (ТАСС). Һүүлэй үедэ Барселондохи металлургическа заводой захиргаан 100 гаран хүдэлмэришэдые ажалhаань гаргаа. Энэ предприятида 15 жэлhээ дээшэ саг соо ажаллаhан, 40 гаран наhатай хүдэлмэришэдые гол түлэб ажалhаань гаргаа гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. Ажалhаа гаргагдагшадта үгтэдэг хуулита түлөөhыеншье тэдээндэ үгөөгүй байха.

ДЕЛИ. (ТАСС). Оромнай хүгжэлтынгөө замда зарим бэрхэшээлнүүдые дабаха баатай болоно гэжэ Индиин премьер-министр Индира Ганди. Индиин бэеэ даанхай байдалтай болоhоор 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, эндэхи телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Сагай уларилай таарамжагүй байhанhаа шалтагаалан, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн хүндэрөө гэжэ премьер-министр тайлбарилба. Үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдээр хүн зониие hайса хангахын тула правительство эдэбхитэй ябуулгануудые хэнэ гээд И. Ганди мэдүүлээ.

Газарай реформо тухай дурдахадаа, энэмнай хүгжэлтэдэ шухала үүргэтэй гэжэ И. Ганди хэлэhэн байна.

Инди, Пакистан, Бангладеш арадуудай аша туhада амгалан тайбанаар зэргэ оршохын тула бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёhотой гэжэ премьер-министр тэмдэглэбэ.

СОФИ. (ТАСС). ТАНУ-гай национальна гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн, парламентын депутат Ансель Бисенкын толгойлhон Танганьикын Африкан национальна союз (ТАНУ), Афроширази партинуудай Танзаниин делегацитай БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков августын 13-да Варнада уулзаба.

РИМ. (ТАСС). Партийна биледүүдые hэлгэхэ, шэнэ гэшүүдые зэргэнүүдтээ хабаадуулха жэл бүриингөө ажал ябуулгые Италиин Коммунис парти амжалтатайгаар үнгэргэдэг. Мүнөө үедэ Италиин Коммунис партиин гэшүүдэй тоо 1.546 мянган хүн болоо гэжэ «Унита» газетэ мэдээсэнэ. Жэлэй эхинhээ хойшо 128 мянганhаа үлүү шэнэ гэшүүд партида ороо.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ДРВ-гэй уhалууриин түхеэрэлгэнүүдые бомбодолгоёо дары согсооха эрилтэтэйгээр США-hаа ООН-до саг үргэлжэ байдаг урдын түлөөлэгшэ Ф. Джесап, США-hаа ООН-до саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшын орлогшо байhан Э. Гросс хандаба. ДРВ-дэ американ авиациин дээрмэдэлгын добтолгонуудые хэжэ, даамбанууд ба уhанай хаалтануудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байhыень үргэн олониитэhээ далдалан нюуха hэдэлгэ хэhэнэйнь түлөө США-гай правительствые гэмнэhэн бэшэг президентдэ эльгээhэн байна.

ДРВ-гэй даамбанууд ба уhанай хаалтануудые бомбодолгоёо болюулха уряатайгаар США-гай правительствада хандаhан ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймые бүрин дэмжэжэ байhан тухайдаа американ урдын дипломадууд бэшэг соогоо мэдүүлнэ.

ДАКАР. (ТАСС). Гвинейн Республикын экономическа хүгжэлтые дэмжэhэн, туhаламжа үзүүлhэнэйнь түлөө Гвинейн дотоодын худалдаа наймаанай министр Абубакар Куйяте гвиней арадай, Гвинейн демократическа партиин ба Республикын президент Секу Турегэй зүгhөө КПСС-тэ, Совет правительствада, бүхы совет арадта баяр баясха… хүргэбэ.

ОТТАВА. (ТАСС). «Хүн … эб найрамдал» гэhэн Монре… дахи выставкэ дээрэ Совет… Союзай национальна үдэр … жалтатайгаар үнгэрөө. Лавр… тий мүрэнэй эрье дээрэ … дэhэн уласхоорондын выст… кэнүүдтэ СССР 5-дахяа … далсажа байна. Совет Социа… Республикануудай Союзай … гүүлагдаhаар 50 жэлэй … тэмдэглэхээр бэлдэжэ бай… совет туйлаhан амжалта… Совет павильоной гол шэ… болоно.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). А… рикан «Нортуэст эйрлайнз» … жэ авиакомпаниин 1600 … дой буhалгаан hара хаха… турша соо үргэлжэлжэ бай… Ажаллаха арга боломжые … hайжаруулхын, пенсиинь … шэлүүлхын түлөө тэмсэнэ.

ТОКИО. (ТАСС). Амери… танк, бронетранспортёрнууд … эндэ заhаад, Вьетнамда эль… хэеэ байhыень буруушаа… США-гай сэрэгэй баазын … даг Сагамихара хотын (Кан… ва префектура) ажалшад … монстраци хэнэ. Танкнууд … тээhэн трайлернуудай зам… демонстрантнууд хаана.

Американ танкнуудые Я… до заhабарилаад, Вьетнам … гээлгые буруушаажа бай… тухайдаа Японой Комму… партиие парламентда түлө… дэг бүлэг депутадууд Япо… правительствада мэдүүлбэ.

КАНБЕРРЭ. (ТАСС). Б… ша оной июль соо Австра… хүдэлмэригүйшүүлэй тоо … хүнөөр олошоржо, hа… hүүл багта 112.290-дэ хүрэ… байна. 1962 онhоо хойшо … дотор иимэ хүшэр байдал … хёолдоогүй юм.

«Топаз» гэжэ англиийска судныи хайшаашье гарахые хүн зон мэдээгүй байгаа. Бордо городой биологуудай далай дээрэ шэнжэлэлтэ хэжэ ябахадаа, энээниие ойлгожорхёогүй hаань, дэлхэйн арад зон энэ муухай хорото ябуулгые ойлгонгүйшье үнгэршэжэ болохо байгаа. Юуб гэхэдэ, ядерна хүсэ хэрэглэхэ Европын агентство аяар 4 мянган тонно радиоактивна хорото үлэгдэлнүүдые далайн оёор уруу хаяжархиhан байна. Тусхай шэнжэлэгшэдэй хэлэhэнэй ёhоор, энэ радиоактивна үлэгдэлнүүдэй бетоноор хэгдэhэн боошхонууд далайн оёорто 10—15 жэлэй туршада бүтэн байха, тэрэнэй hүүлээр энэ хорото зүйлнүүд боошхоhоо гаража, дэлхэйн океанай уhые бузарлаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Топаз» дээрэhээ радиоактивна үлэгдэлнүүдые далай уруу хаяжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Японой ажалшад Вьетнам арадай баатарлиг тэмсэлые дэмжэдэг. США-гай Индохитадай газар дээрэ хэжэ байhан харата муухай дайн байлдааые буруушааhан митингнүүд хаа хаанагүй үнгэржэ байнхай. Мүн Японой газар дээрэ байhан американ сэрэгэй баазануудые түргөөр зайлуулха эрилтэ эндэхи ажалшад табина. Тиихэдэ Японой арад зон Вьетнамдахи дайн сэрэгые болюулха талаар өөрынгөө правительствада шанга эрилтэ табиха зуураа, өөhэдөө олонхи газар нютагуудта забастовко болон митингнүүдые үнгэргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иокогама портын хүдэлмэришэд Урда Вьетнам уруу эльгээгдэхэеэ байhан буу зэбсэгүүдые корабльнуудта ашахаяа арсана.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Хүдөө ажахын мэргэжэлтэ» — түрүү бэшэг. «Коммунистнарай эрхим жэшээ» — Г. Гонсоруновай статья. «Поли, сабшалан дээрэhээ мэдээсэлнүүд» — суглуулбари. ТАСС-ай hүүлшын мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Мастерай үүсхэл» — Г. Репинэй статья. Редакцида ерэhэн бэшэгүүдhээ. «Сибириин газар дээрэ» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаhанда. «Агуу ехэ харилсаа холбооной эхиндэ» — АПН-эй статья. Культурна ажабайдалай hонин. Техническэ мэдээсэлнүүд. Уласхоорондын мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Л. Мартыновагай статья. «Түймэр автомат аргаар унтаргаагдана» — А. Шубинай статья. Элдэб hонин.

Редакторай орлог… М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телеф…
г. Улан-Удэ, ул. Лен…

Н-02425. Заказ №…